

Monica Kristensen

holandánúv hrob

motto detektivka

motto

Monica Kristensen

holandánův hrob

Praha 2013

Přeložila Iva Vedralová

This translation has been published with the financial support of NORLA.
Tento překlad vychází s finanční podporou literárního střediska NORLA.

Copyright © by Monica Kristensen 2007

Published by agreement with Ordfronts Förlag AB, Stockholm
and Leonhardt & Høier Literary Agency A/S, Copenhagen.

Translation © Iva Vedralová, 2013

ISBN 978-80-7246-737-2

Předmluva

Tento román je kriminální – nikoli dokumentární. Děj je zasazen do 90. let na Špicberky. Nechala jsem se inspirovat léty, která jsem na souostroví strávila. V knize se tak setkáte s podrobnostmi, které souvisejí s tamějším životem. Jména, místa i osoby jsou však vymyšlené. Například nemá smysl pátrat po hrobech na výběžku Fuglehuken, protože se nacházejí severněji, než jsou v románu situovány. Horskou chatu Skjæret nenajdete ve fjordu Krossfjorden ani nikde jinde. Budu vám vyprávět příběh, který se nestává každý den, a navíc by se ani stávat neměl. A to si člověk uvědomí, teprve když k něčemu takovému opravdu dojde.

Monica Kristensen

Ve špinavé kanceláři staré elektrárny byl cítit kouř. Trojice mužů z provozního oddělení v Novém Ålesundu se skláněla nad hrnky kávy, zanechávající na jazyku lehce trpkou chuť. Do místnosti se stěží vešla potrhaná pohovka, psací stůl přiražený ke zdi a vratká kancelářská židle bez opěrek. Staré plakáty z padesátých let zakrývaly oprýskané zdi. Strojník zapojil elektrický ohřívač, který se urputně snažil vyhrát nelítostný boj nad mrazivým vzduchem panujícím v kanceláři. Čas od času to v něm zapraskalo. Na jasné obloze zářil měsíc a jeho svit dopadal na ledovce kolem Nového Ålesundu. Bylo brzké ráno a mrzlo, až praštělo.

Vědecko-výzkumná stanice se nacházela daleko na severu. Kdyby se obyvatelé souostroví snažili osídlit pustý ostrov za hranicemi stanice, riskovali by holý život. Jakmile přišla zima, nezbývalo vědcům nic jiného než si zabalit všechny pracovní nástroje a opustit laboratoře. Na svých výzkumech pracují převážně v létě, a tak se sem opět vrátí nejdříve v dubnu nebo v květnu. I přes zimu však zůstávalo na stanici pár pracovníků, aby ji udržovali v chodu. Nikdo z nich se nikdy ani slovem nezmínil o krutém období polární noci nebo

o osamění, které je bezútěšně pronásledovalo. Z jejich drsného smyslu pro humor většině lidí běhal mráz po zádech. Volný čas trávili na výletech, navštěvovali okolní horské chaty nebo se projížděli nazdařbůh krajinou na sněžných skútrech.

Byl sobotní večer a v kantýně už pomalu zavírali. Pracovníci však před sebou měli ještě jeden volný den, proto jim nic nebránilo v tom, aby se po zavírací době kantýny sešli někde jinde a před cestou domů, jež je čeká v brzkých ranních hodinách, si dopřáli jednoho, možná i dva panáky.

Lidé většinu postarších budov celé zástavby opustili před více než třiceti lety. Tehdy v Novém Ålesundu zavřeli poslední činný důl, a tak celý prostor uhelné pánve nyní působil prázdně. Trojici kamarádů se podařilo proplížit do jedné opuštěné stavby. Kdysi patřila důlnímu revírníkovi, ten ale před léty zemřel. Kamarádi strávili mezi nábytkem z padesátých let, dětským oblečením a starými knihami nasáklými plísní několik chladných večerů. Když však ředitel na jejich noční prohlídky přišel, veřejně je pokáral, a na několik týdnů jim dokonce pozastavil příděl pálenky. Trojice se proto přestěhovala do potměšilé a zaprášené kanceláře strojníka ve zchátralé elektrárně, kde byla taková zima, že je tam rozhodně nikdo hledat nebude. A tak tu aspoň prozatím měli klid.

Po hodině se strojníkovi začalo chtít na záchod. Potřeba byla neúprosná, musel tedy menší, zato živou skupinku na pár minut opustit a odskočit si. Zbývající dvojice si jeho odchodu ani nevšimla. Toaleta ležela v opačné části zchátralé cihlové budovy. Aby se tam dostal, musel by projít halami se zaprášenými generátory, do čehož se mu nechtělo. Nebyl pověřčivý, ale cestu tmavými a chladnými místnostmi se stěnami obalenými

několik let starými nánosy zmrzlého sněhu neměl rád. Proto raději zamířil na venkovní schody. Vyšel menšími bočními dveřmi a vstoupil na nejvyšší špinavý schod z neotesaného dřeva.

Byla klidná noc. Strojník se ve dřevácích, které mu na namrzlém schodu lehce podkluzovaly, pohupoval dopředu a zpátky. I letos byl březen nejchladnější měsíc. V posledních týdnech držel mráz celé město pevně ve svém područí. Před několika dny teplota klesla až k minus čtyřiceti stupňům Celsia. A přestože se nyní lehce oteplilo, vzduch byl stále mrazivý. Strojník tak se zipem u kalhot neotálel a rychle ho zapnul.

Postával a pozoroval dřevěné domky v Novém Ålesundu. Než zašel dovnitř, naposledy se podíval k horizontu. Sledoval profil horských masivů, na něž dopadal měsíční svit. Kam až dohlédl, splýval zmrzlý sníh s temnou oblohou. Ve fjordu se blyštěl okraj silnice Kongsvegen. Kolem ní se pomalu sesouval sníh do mořských vln a postupně tál. Při pohledu na boční stranu ledovce o výšce přinejmenším padesát metrů bylo člověku jasné, že dostat se nahoru by dalo pořádně zabrat. Cesta na jih směrem do Longyearbyenu však vedla pouze přes něj. Buď se tedy dalo jet podél pobřeží a poté vystoupat strmým morénovým svahem, nebo to bylo možné vzít přes hory na východě.

Strojník se otočil a už se chystal vrátit dovnitř, když vtom na druhém břehu Kongsfjordeny zahlédl černou tečku mířící přes zamrzlou mořskou hladinu od ostrova Blomstrandøya. Přestože mu ve výhledu nic nebránilo, byla postava tak daleko, že kdyby skvrna stála na místě, ani by si jí nevšiml. Přimhouřil oči. Třásl se zimou. Černá tečka se pohybovala nesmírně rychle. Sněžný skútr? Ani se nehnul a na okamžik zadržel dech. Snažil se nastražit uši, ale jediné, co slyšel, byl hluk generátorů

z nedaleké elektrárny. Jinak panovalo všude ticho. Sněhových peřin nahromaděných kolem zdí a třpytících se v mrazu se nedotkl jediný závan větru.

Rozhodl se, že temnou skvrnu na mořské hladině nechá nezodpovězenou otázkou a vrátil se dovnitř. Když však vešel do zakouřené místnosti, nedalo mu to a z hřebíku přitlučeného nade dveřmi sundal dalekohled. Dvojice kamarádů na okamžik vzhledla od stolu, protože přerušil jejich bujarou diskuzi, ale po chvíli jen stěží zaregistrovali, že jim opět zmizel z očí.

Uběhlo několik minut. Vrátil se nazpět a beze slova se posadil na kancelářskou židli. Tentokrát kamarádi zpozorněli. Dlouze se na něj podívali, protože byl bílý jako stěna. A jak si horlivě tiskl dalekohled k očím, zůstaly mu po něm na kůži červené kruhy. Elektrikář se zarazil. Společně s instalátérem jim bylo jasné, že se něco stalo.

„Viděl jsem někoho na skútru. Asi jede na ledovec.“

Dvojice ho plna očekávání sledovala. Nestávalo se často, aby se někdo uprostřed mrazivé a temné zimní noci proháněl venku na skútru.

„Je u Blomstrandu na cestě ke Kongsbreenu.“

Muži pomalu přikývli. U úpatí ledovce Kongsbreen vytvářel příliv a odliv velké prolákliny, čímž se i sebelepší pohyb po samotném masivu stával nebezpečný. Nejednou se stalo, že do kotlů a děr vytvářených ledovcovou činností někdo spadl a už se nedostal ven. Například před rokem se nějaký svěhlavý turista proháněl kolem Kongsbreenu na starém sněžném skútru a jen tak nazdařbůh křížoval okolí. Očekávalo se, že tělo – nebo to, co z něj zbylo – vyplave na hladinu. Marně.

„Ale vždyť je to děsně nebezpečný, ještě ke všemu takhle uprostřed noci,“ řekl pomalu elektrikář nářečím z jižního Norska. „Určitě někdo z Novýho Ålesundu, že jo? Známe ho?“

Strojník zavrtěl hlavou a udělalo se mu zle. Věděl, že pokud jim ještě něco řekne, bude toho do smrti litovat. Po zbytek zimy si z něj budou dělat legraci. Kdyby nebyl opilý, nic by jim neprozradil, a když už by mu to omylem vyklouzlo z pusy, popřel by to. Teď se ale nedokázal zastavit. Musel jim to říct.

„Viděl jsem dalekohledem, že jsou dva. Na tom skútru. A ten, co seděl vzadu...“

Strojník si mohutně lokl pálenky přímo z lahve.

„Vypadal, že nemá hlavu. Tělo mu končilo u krku.“

1. KAPITOLA

Lod'

Z přístavu v Longyearbyenu pomalu vyplouvala první letní vyhlídková loď s hubeným úlovkem několika pasažérů, kteří postávali třesoucí se zimou na přední palubě. Ozval se mohutný ryk motorů a vrtule začala mezi bokem lodi a přístavním molem prohánět temnou vodu. Zád' se hladce odpoutala od mola a kapitán se spokojeně pousmál nad tím, jak loď bez problémů zvládla demonstrovat, že právě ona je ta pravá na výlet do polární krajiny. Po bocích měla lodní šrouby, což se obvykle nevidí. Pasažéři zatleskali, jak se sluší a patří, a pár hlasů dokonce zakřičelo hurá.

Hrstka diváků stojících v přístavu mohla s klidem konstatovat, že motorová vyhlídková loď *Lední medvěd* vypadá bytelně, pozbývá jakékoli náznaky rzi, a navíc jí boky nalakovali načerveno, což působilo velkolepým dojmem. Na první pohled bylo znát, že se na její výstavbě penězi rozhodně nešetřilo. Zatímco se loď pomalu vzdalovala přístavu, bratři Olsenovi, podnikatelé z Tromsø s dlouholetými zkušenostmi ze špicberského souostroví a nově i organizátoři vyhlídkových plaveb, si pyšně vykračovali podél přístavního mola.

Počasí zatím plavbě moc nepřálo. V průběhu odpoledne se nad polárními ostrovy usadila tlaková níže, ze severu proudil teplý vzduch a ovíval zamrzlou mořskou hladinu. Šedivá mlha se usadila ve fjordu, takže si turisté nedohledli ani na špičku nosu a z přední paluby vyhlídkové lodi *Lední medvěd* jen stěží zahlédli kontury Longyearbyenu a okolních hor, vrhajících na mořskou hladinu stíny. Kolem města se nerovnoměrně rozprostíral špinavý a zaprášený sníh. Na silnicích ležely nánosy bahna, které se lepilo na podrážky, oblečení i auta a nebylo ho téměř možné smýt. Červen byl pro cestovní ruch v Arktidě opravdu nejhorší měsíc. Až loď ale odpluje od zástavby a počasí se umoudří, budou turisté rozhodně spokojeni.

Na to, aby se první plavba v sezóně nesoucí název „Vysněná vyhlídková plavba Arktidou“ dvojici majitelů lodě vyplatila, bylo na palubě málo pasažérů. Přihlásilo se pouze sedm lidí, většinou Britové. Navzdory silnému větru, který se jim prokousával všemi vrstvami oblečení, postávali u zábradlí, aby jim z plavby z fjordu Isfjorden nic neuniklo.

Pasažéri byli většinou lidé ve středním věku, kteří šetřili každou korunu na to, aby si mohli dovolit přiměřenou a pro ně finančně dostupnou alternativu zážitkové dovolené na Špicberkách. Loď se dříve používala pro lov velryb v Arktidě. Majitelé ji dali přestavět a přizpůsobili ji tak, aby vyhovovala standardním potřebám. Trup nechali zpevnit, aby se mohla bez větších potíží plavit v polárních oblastech, ale zároveň požadovali, aby z ní pasažéri neměli strach. Přestože většinu mořské hladiny Isfjorden ležícího severovýchodně od Longyearbyenu pokrývaly ledové kry, loď se mezi nimi pohybovala bez sebemenšího uvážnutí a směřovala vstříc otevřenému moři.

Na první vyhlídkovou plavbu v sezóně bylo červnové datum příliš brzké. Přesně to tvrdil jeden z bratrů už loni na podzim. Bez jakékoli odezvy. Většinu peněz na projekt dal totiž ten druhý, a on také rozhodl, že se na plavbu vyrazí, co nejdříve to bude možné, aby se jim investice rychle vrátila. Proto také nechali otisknout inzeráty v norských i zahraničních novinách. Mladšího bratra mile překvapilo, když zanedlouho poté začali zákazníci na uvedené telefonní číslo volat, aby si rezervovali místo. První vyhlídkovou plavbu, která začala v Longyearbyenu 19. června, se jim však ještě plně obsadit nepodařilo.

Bratři nebyli zas až takoví kamarádi, zato však spolu drželi jako opravdová rodina – často se na něčem neshodli, ale pohádali se jen zřídka. Jejich osudy se spojily po dlouhé řadě podnikatelských fiasek. Na to, aby se každý vydal vlastní cestou a vymanil se z akciových společností, které dohromady vlastnili, neměli dostatek peněz. Co se týče vzhledu, byli si neuvěřitelně podobní: při těle, na kulatých hlavách jim rostlo pár jemných vlasů a na ochablých obličejích se jim zračil mírný a až nezaslouženě důvěryhodný úsměv.

Loňský podzim měli napilno. Kdyby bratři tušili, kolik certifikátů a bezpečnostních ověření bude potřeba si opatřit, aby mohli na Špicberkách provozovat vyhlídkové plavby, od záměru by jistě upustili. Byli to však podnikatelé každým coulem. Po celý život investovali do všeho možného, od těžby ropy a hledání zlata až po menší letecké společnosti a hoteliérství. Dosud se jim však nic z toho nevrátilo. Svě bankéře – byli přesvědčeni o tom, že je potřeba mít jich víc – už dávno neokouzlovali honosnými a drahými večeřemi v nejlepších restauracích v Tromsø. Bratři se snažili rychle sehnat někde peníze. Ve skutečnosti jim však na kontě

narůstal čím dál větší dluh. Proto jim přišlo vhod, když všichni pasažéři uhradili zálohu na výletní plavbu několik měsíců předem.

Přestože neplatili své zaměstnance zrovna nejlépe, a navíc se ani tak docela nedrželi hodinové sazby, podařilo se jim sehnat ucházející posádku: kapitána, který byl už dlouhá léta v důchodu, prvního lodního důstojníka, jehož z předchozí práce vyhodili, protože se hádal s nadřízenými, strojníka, co pije (ale jen příležitostně), mechanika, který zase neměl v pořádku osvědčení, kucháře, který si z Nového Ålesundu vzal neplacené volno jen proto, že měl chuť se plavby zúčastnit, a nakonec žoviálního mladého námořníka, jemuž nebylo popravdě co vytknout.

Přesto podle lodního osvědčení čítala posádka méně členů, než je potřeba, a proto na poslední chvíli sehnali průvodkyni, která musela pracovat jako další námořník a zároveň vypomáhat v kuchyni. Byla to Švédka, což jeden bratr považoval za velkou výhodu, druhý za katastrofu.

Průvodkyně bydlela v Longyearbyenu teprve dva měsíce. Protože neměla peníze, musela ukončit studium na univerzitě ve Stockholmu a odjet na Špicberky, kde novým majitelům lodi pomáhala s administrativou. Odpovídala například na dotazy po telefonu nebo rezervovala plavby. Také nesla odpovědnost za potřebná osvědčení pro samotnou činnost v cestovním ruchu nebo povolení vylodit se na geograficky nebo historicky zajímavých místech.

Mimo jiné musela být Anette v neustálém kontaktu s hejtmanstvím, pod něž na souostroví spadala i činnost policie. Většinou se jednalo o to, aby si na daných schůzkách pamatovala řadu různých předpisů a nařízení o ochraně životního prostředí. Samotného hejtmana

Hanse Berga potkala osobně pouze jednou, a to úplnou náhodou na recepci hejtmanství. Pomyslela si, že by bylo vhodné na něj udělat dobrý dojem pro případ, že by se někdy v budoucnu dostala do potíží. Usmála se na něj, jak nejpůsobněji dovedla, ovšem rozhovor byl až nečekaně krátký.

Anette měla z hejtmana strach. Věděla, že ji na Špicberkách čeká první rok na pozici průvodkyně, proto se hned ze začátku nechtěla dopustit chyby, za kterou by jí hrozil vyhazov. Příliš velkou jistotu práce v nové plavební společnosti neměla. Při té myšlence se okamžitě rozhodla, že si pro jistotu ještě jednou přečte rozhodnutí o ochraně životního prostředí na Špicberkách.

Po vyplutí *Ledního medvěda* z přístavu v Longyearbyenu netrvalo dlouho a pasažéři třesoucí se zimou se už dostatečně nabažili pohledu na ledové kry a obrysy horských masívů vystupujících ze šedivé oblohy. Odklopýtali do podpalubí a zamířili rovnou do salónku. Někteří z nich přijeli přímo z letiště nedaleko Longyearbyenu a nalodili se chvíli před samotným odjezdem. Anette se usadila v salónku a otevřela si zápisník, aby si mohla pasažéry odškrtávat. Turisté se v bundách, které si ještě nestačili svléknout, rozsadili do zelených křesel potažených plyšem.

Průvodkyně zatleskala, aby se všichni utišili. „Srdečně vás všechny vítám na vyhlídkové plavbě kolem západního pobřeží špicberského souostroví,“ začala lehce nejistou angličtinou říkat předpřipravené úvodní věty. „My z Vysněných cest Arktidou pevně věříme, že si z výletu odnesete jedinečné zážitky. Jsem vaše průvodkyně a po celou cestu vám budu kdykoli k dispozici, takže pokud se budete chtít na cokoli zeptat nebo vystane nějaký problém, neváhejte za mnou přijít.“

Lehce se uklonila a ukázala do chodby. „Moje kajuta je 203, půjdete chodbou a pak zahnete doleva.“

Lodní kuchař, ukrytý za novinami v rohu salónku, se sám pro sebe pousmál. Ještě že to vím, pomyslel si.

Na souostroví trávil zimu už více než podvacáté a platil za špicberského veterána. Většinu času trávil v Novém Ålesundu, starém důlním městečku na severu souostro-
ví. Představa, že by odletěl do teplých krajín, byla pro něj nepředstavitelná. Domníval se, že lidé byli ochotni zaplatit tak velkou sumu peněz – slyšel, že téměř dvacet tisíc korun na osobu – za to, aby se v maličké bárce kordcali kolem Špicberk, pouze proto, že neměli potuchy, na co se to přihlásili.

Průvodkyně pokračovala: „Přímo přede mnou bydlí manželé Tybringovi. Můžete se nastěhovat. Pan a paní Tybringovi? Klara a Per Kristian. Je to tak? A mohu prozradit, že manželé jsou na svatební cestě.“

Klara s Perem Kristianem se zvedli a přihloupě se pousmáli. Ostatní pasažéři se tvářili zmateně. Manželům Tybringovým bylo určitě přes padesát.

„Paní Lorelei Hemmingová s dcerou Adou.“ Dvojice dam oblečených do tvídové a goretexové bundy se zvedla a nejistě se usmála.

„Na opačné straně má kajutu pan Roland Fox. Známý fotograf z londýnských novin *Evening Standard*. Pokud ho hezky poprosíme, možná nám během cesty udělá krátkou přednášku, vidíte?“ Roland Fox však rozhodně nebyl nápadem slečny průvodkyně nadšen tak jako ona.

„A jako poslední inspektor Sebastian Rose z Bristolu se svou ženou Emmou. To máme ale štěstí, že je s námi na palubě sám vrchní inspektor britské policie, že ano? To je přímo ohromné! Kajuta manželů Roseových je úplně vzadu v chodbě. Takže pokud někde na palubě

najdete mrtvolu, víte, na koho se máte obrátit!“ uchichtla se průvodkyně vlastním pokusu o vtip. Pasážéři se však ještě tolik neznali, takže jim nezbylo nic jiného než se rozvážně pousmát.

„Takže vám ještě jednou přeji hezký pobyt na palubě. Zavazadla byste již měli mít v kajutách, doufám, že v těch správných. A sejdeme se před večeří, která se podává v sedm hodin v jídelně nahoře v patře, na drink na přivítanou – Ice Breaker, haha. Po večeři vás budu očekávat opět tady v salónku, abych vám povyprávěla, co všechno na této fantastické cestě během právě vrcholícího polárního dne zažijete.“ Anette se zářivě usmála a za zvuku lehkého potlesku se uklonila. Doufala, že turisté během cesty trochu pookřejí a budou čilejší, protože jinak bude cesta nesmírně únavná.

Zatímco pasažéři proudili do kajut, které jim průvodkyně ukázala, zpoza novin vykoukl obličej lodního kuchaře. Když Anette procházela se šanonem v podpaží kolem něj, pohlédl na ni a lehce jí pokynul hlavou. Pomyšlel si, že vůbec není k zahození. Nesmí ale zapomínat na to, že ji pořád musí brát jako člena posádky.

Manželé Roseovi vešli do kajuty a rozhlédli se po poměrně honosné místnosti. Když paní Roseová náhodou zahlédla v novinách inzerát a zavolala do plavební společnosti, aby jim obratem poslali brožuru, vybrali si nejdražší z nabídek, která pro ně byla poněkud extravagantní. Byla to však jejich první dovolená po dlouhé době, protože jen málokdy někam vyrazili společně. Emmu překvapilo, že má manžel chuť s ní jet do Arktidy. Považovala to za zázrak. Většinou totiž raději odjel například rybařit do Skotska nebo narychlo na víkend do Dublinu. Choroba, která Sebastiana Rosea před rokem postihla, mu změnila život od základů.

Paní Roseová si z krku odmotala bleděmodrou vlněnou šálu a na židli si odložila novou šedou péřovou bundu. Znalecky nahlédla do koupelny. Prostorná, přesně jak slibovali v brožuře.

„Nechceš se taky svlíknout?“ zeptala se o dost vyššího a nezdravě hubeného manžela, který měl svůj starý černý přšiplášť ještě na sobě a vypadal, jako by byl pořád venku. Po kapsách nosil věci, které nevyndal přes dvacet let. Občas, když to situace vyžadovala, vytáhl triumfálně například klubíčko provázku, zrezivělý hřebík nebo starý kapesní nožík a užíval si, že má u sebe správný nástroj ve správnou chvíli.

Sebastian Rose by milované ženě s chutí odvětil, že není dítě, a proto nepotřebuje neustále její péči. Věděl však, že když dostal téměř před rokem infarkt, vystrašilo ji to víc než jeho samého. Proto také měkce odvětil: „Máš červený nos. Ve tmě musí určitě zářit.“

„Sebastiane, já s tebou mluvím vážně. A hlavně, všiml sis toho jejího úvodu? Prosili jsme, aby nikde neříkali, že jsi kriminální vyšetřovatel.“

„Jo, já vím, ale ta holčina to vlastně ani neřekla. Jen se zmínila, že jsem vrchní inspektor britské policie. Klidně jsem mohl předstírat, že pracuju u dopravky.“

Emma Roseová semkla rty a pomyslela si, že pokud bude někdo na této cestě jejího manžela neustále něčím provokovat a vyvádět z míry, ona dotyčného srovná rychle do latě. Potřebuje si odpočinout. Ve skrytu duše však tušila, že manžela něco trápí. Nikdo – ani přátelé, ani kolegové z práce, natož ona sama – mu neuměl pomoci, aby se vymanil z těžkého období, které na něj dolehlo, když skončil u policie. O chorobě zcela odmítal mluvit.

V kajutě dál v chodbě ze sebe obě dámy Hemmingové svlékly bundy a vybalily si kufry. Starší Hemmingová

byla nespokojená téměř se vším, včetně toho, jak je uvítala slečna průvodkyně.

„Toho Rolanda Foxe vychvalovala až do nebes, všimla sis? A o těch Roseových mluvila, jako by je znal úplně každě. Policejní inspektor, tss! To je jako něco hogo fogo, nebo co? A proč mají větší kajutu než my? Určitě je dvakrát větší než tahle mrňavá komůrka a koupelnu mají gigantickou. Nakoukla jsem do kajuty na opačnou straně chodby, je úplně stejná jako ta jejich, akorát je všechno zrcadlově obrácený. A byla prázdná, tak proč tam nemůžeme bejt my?“

„Ale no tak, mami, přece se hned nerozčiluj. Musíš si uvědomit, že za tu kajutu zaplatili o dost víc než my.“

Adě se stejně jako matce rýsovala kolem rtů napůl ustaraná a napůl nevrlá vráska. Přestože je od sebe dělilo třicet let a dvacet kilo, byly si v obličeji tak podobné, jak to umí zařídit jen matka příroda a rodinné geny.

„Stejně se mohla zmínit o tom, že jsem spisovatelka. Dobře víš, že když připravuju nový cestopis, potřebuju, abych se toho o místě dozvěděla co nejvíc. Takže mi pomůže, když lidi ví, co jsem zač.“

Dceru nikdy ani ve snu nenapadlo, aby matce řekla, že je svými zbytečně podrobnými cestopisy známá spíš nechvalně. Bůh ví, jak dokázala přemluvit menší nakladatelství v Cambridgi, aby je vydalo. Dcera měla dojem, že nakladatel byl matčin starý spolužák. Neustále Adu přesvědčoval o tom, že její matka má jistý okruh čtenářů, kteří si váží jejich vždy korektních informací. Přestože nejsou zábavné a nepodněcují inspiraci.

„Vaše matka nepíše pro vulgární čtenáře, kteří čtou konzumní literaturu,“ řekl jednou s pompézním výrazem v obličeji. „Její knihy nepatří do rukou každodenního čtenáře. Počítá se kvalita. Vaše matka možná nepíše poutavě, ale zase je exaktní.“

Bylo překvapující, že přes to všechno dokázaly z matčina podílu z prodeje knih obě bez větších problémů vyžít. Dcera jí dělala sekretářku a pomáhala se shromažďováním „dat“, jak to matka nazývala. Žádnou velkou a známou spisovatelkou však nebyla. A navíc její knihy nebyly ani přeloženy do severských jazyků, takže Ada pochybovala o tom, že by je průvodkyně nebo někdo z posádky znal.

Z kajuty 202 se ozýval veselý smích a chvílemi i vysoké pištění. Manželé Tybringovi si zřejmě chtěli svatební cestu co nejvíc užít. Navzdory tomu Roland Fox, stále oblečený v bundě a s vysokými botami na nohou, tvrdě spal ve vedlejší kajutě.

Průvodkyně naslouchala hlasům z kajut a byla ráda, že trvala na tom, aby byla ubytovaná spolu s turisty a ne s posádkou, která bydlela před salónkem. Pomalu začala listovat šanonem s informacemi o památkách a významných místech, která cestou uvidí.

O hodinu později se už turisté nejistě trousili chodbou k jídelně, kde na ně čekal drink na uvítanou. Na první večeři na palubě se vystrojili podle toho, co jim kufry a tašky poskytly. Až na Rolanda Foxe, který opět přišel v zeleném vojenském triku a kalhotách barvy khaki. Na svém vzhledu světem protřelého fotografa si dost zakládal a neměl sebemenší chuť na něm cokoli měnit. Vybral si stůl hned u dveří, aby se mohl nepozorovaně vytrátit, kdyby se sešlost protáhla.

Průvodkyně postávala u servírovacího stolu. Tváře jí z veškerého shonu plály, což se lodnímu kuchaři, který pozoroval hosty kulatými okénky lítacích kuchyňských dveří, zdálo roztomilé. Na přivítanou namíchal koktejl s vodkou, citrónovou limonádou a modrým likérem značky Bols. Kousky ledu byly přímo z ledovce ve fjor-

du a při rozlívání nápojů ve velké míse pukaly o sto šest. Když si pasažéři šli pro drink, průvodkyně každému vysvětlila, proč to tak praská – důvodem je prý vysoký tlak, který vzniká ve vzduchových bublinách několik set let starého ledu. Lorelei Hemmingová si jen pohrdlivě odfrkla, protože tuhle informaci už dávno znala a nijak ji nepřekvapila.

Kapitán vešel do jídelny a rychlým pohledem přeletěl celou místnost. Posádka se navečeřela už před hodinou. On sám si však byl vědom vlastní zodpovědnosti za hosty, a tak si oblékl tmavě modrý svetr značky Devold se zipem u krku, který ze zásuvky vytáhl jen příležitostně, a vyrazil za pasažéry. Většinou měl raději neformální styl a nosil měkkou, pohodlnou pletenou vestu a pod ní triko. Chodil v dřevácích, což prvního lodního důstojníka dráždilo, protože si myslel, že to lodi určitě jednou přinese velké neštěstí.

„A very heartily welcome on board. I am Captain on this ship,“ přivítal kapitán hosty tak špatnou angličtinou, že zprvu měli problém identifikovat, jakým jazykem k nim hovoří.

„Doufám, že se vám na palubě bude líbit. Máme tu nejlepší posádku, která se vůbec dá sehnat. Například lodní kuchař má za sebou doškolovací kurz a s Anette jste v nejlepších rukách. Studovala na univerzitě ve Stockholmu. Ti z vás, kteří by se rádi podívali do kormidelny nebo do strojovny, ať se u mě přihlásí. Můžete si všechno kdykoli prohlédnout a vyfotit. Osobně vás provedu. Výhled však máte nejlepší z přední paluby. Bezsporu ho můžu jen a jen doporučit.“

Anette i pasažéři zatleskali a na počest kapitánova proslovu si přitukli. Po dopití drinku nálada rychle stoupla. K večeři se podávala masová směs, kterou lodní kuchař uvařil ze zbytků, co našel v lednici, a k pití nalé-

val víno nebo pivo. Mezi pasažéry se rozhostila příjemná nálada a všeobecná spokojenost. Už jim ani tolik nevadilo, že se kolem boků lodi neustále rozprostírá mlha a zakrývá výhled na pevninu. Nestěžovali si, ani když posádka musela narychlo pokrýt stoly protiskluzovými podložkami, jak se loď rozkomíhala ze strany na stranu, protože před sebou valila mohutné kry. Anette po večeri nabídla hostům, aby si v salónku společně promítali diapozitivy.

Když průvodkyně s ostatními pasažéry doklopýtala v bujaré náladě do salónku, starší Hemmingová už dávno seděla v křesle a čekala, co se bude dít. Dcera Ada matku velmi dobře znala, proto vytušila, co má za lubem, a raději zamířila do kajuty s vágní výmluvou, že jí bolí hlava. Jinak tu byli všichni. Anette zářila dobrou náladou a posilněna dvěma modrými drinky na uvítanou a několika sklenkami červeného vína se pustila plynuější angličtinou do vyprávění.

„Z Longyearbyenu jsme vypluli kolem páté hodiny odpoledne. Do Nového Ålesundu bychom měli dorazit zítra kolem oběda. Za okamžik budeme mít velmi zajímavé místo s názvem Daudmannsøyra, kde však nemůžeme zakotvit. Škoda, to by bylo něco pro vás, inspektore Rose.“

Anette se snažila posluchače aktivizovat a udržet je v bdělém stavu. Dlouhé odfrknutí paní Hemmingové jí však neuniklo. „Nový Ålesund je kapitola sama pro sebe,“ dodala rychle. „Více vám o něm řeknu zítra po obědě. V noci poplujeme kolem velkého ostrova s názvem Prins Karls Forland, pojmenovaném po Charlesovi, synu anglického krále Jakuba I. Budeme ho mít po levé straně.“ Doufala, že se jí na zmíněného Charlese nebude nikdo vyptávat, protože neměla tušení, kdo to je.

„Po celém ostrově Forlandet se rozprostírá národní

park, proto není na určitých místech dovoleno přistát, natož se projít po pevnině. Budeme se plavit kolem ostrova, nikoli mělkým a úzkým forlandským průlivem, to by bylo velmi nebezpečné. Dvakrát však u východního pobřeží průlivu přece jen zastavíme, a to ve fjordu svatého Jana a v Anglické zátoce. Během obou zastávek budete mít možnost vystoupit na pevninu a fotografovat vše, co se vám zlíbí. Nezapomeňte ale, že za žádných okolností není dovoleno si odnášet suvenýry, sbírat lišejníky nebo trhat květiny. Na pobřeží fjordu svatého Jana vás přepravíme dnes večer člunem, přibližně kolem jedenácté večer. Nemusíte se bát, že to je pozdě, protože na Špicberkách je v červnu světlo po celou noc.“

Paní Hemmingová si odkašlala, narovнала se v zádech a ramena posunula dozadu. Neměla daleko k tomu, aby připomínala orla, který se chystá zaútočit.

„Co je to za nápad lízt do člunu po provazovým žebříku, abysme na chvíli měli pevnou půdu pod nohama? Ze všech stran na nás akorát tak bude cákat voda, budeme promočení skrz naskrz.“ Tón hlasu paní Hemmingové nenechal nikoho na pochybách, co si o plánu myslí. „A co tam vůbec budeme dělat? Je tam aspoň něco zajímavého? Proč musíme stavět zrovna u toho fjordu svatého Jana?“

„Ale vždyť je to tam tak krásné, po obou stranách fjordů se tyčí vysoké hory a, a...“ Anette nebyla připravená na zvrát, ke kterému rázem došlo.

„Jo, to všichni víme, protože jsme si to přečetli v brožurách. Ale co tam teda uvidíme? Jsou tam nějaký hroby? Kulturní památky? Lovecký sruby, zajímavý geologický horský útvary? Nějaký zvířata, hnízdiště ptáků? Nebo co teda?“

Paní Hemmingová si kritiku celého plánu bezpochyby užívala a byla ochotná v ní ještě nějakou chvíli

pokračovat. Zbytek pasažérů byl však po dlouhém letu ze svých domovů do Longyearbyenu a také po vydatné večeři unavený. Pohupující se loď, která opustila Isfjorden a plavila se po otevřeném moři, všechny pomalu uspávala. A tak se jeden za druhým začali vytrácet ze salónku do svých kajut. Netrvalo dlouho a zůstal tu jen Roland Fox, paní Hemmingová a Anette.

„Tak,“ rozhodl se informační schůzku Fox uzavřít. „Tohle všechno můžeme probrat, až doplujeme k fjordu svatého Jana.“

Přestože kapitán neměl službu, zašel po večeři do kormidelny. Měl na to samozřejmě plné právo, protože kapitán je víceméně ve službě pořád. Jeho návštěva však rozčilila prvního lodního důstojníka, protože rád rozkazoval námořníkům. Když byl kapitán nablízku, nemohl si to dovolit, a navíc musel poslouchat jeho sáhodlouhé a nudné historky o všelijakých výpravách, kterých se kdysi účastnil jako vyslanec Norského polárního institutu.

Lední medvěd plul kvůli mlze poloviční rychlostí. Kapitán přistoupil k páce a rychlost ještě o něco snížil. Za mohutného dunění a přes silný protiproud však loď stále plula vpřed. „S touhle rychlostí doplujeme do Nového Ålesundu nejdřív tak zejtra odpoledne,“ řekl první lodní důstojník kysele a podíval se dolů na radarovou obrazovku, aby mohl velitele případně upozornit na okolní ledovce.

Kapitánovi náhle došlo, že zapomněl posádku informovat o Anettině plánu udělat během cesty zastávku. Spěšně seběhl schůdky do kajuty pod kormidelnou, aby napsal vzkaz s trasou plavby. Lístek poté připíchl na nástěnku v jídelně. Když se opět vrátil do kormidelny, všiml si, že přišel lodní kuchař. Od mytí nádobí měl úplně rudé ruce.

„Doufám, že si přečtete vzkaz, který visí na nástěnce v jídelně,“ upozornil kapitán a podíval se na lodního kuchaře, který se na něj lehce pousmál. Moc dobře věděl, že ještě před deseti minutami na nástěnce v jídelně žádný vzkaz nebyl. První lodní důstojník se však nechal nachytat.

„Jakej vzkaz?“ zeptal se podezřívavě.

„Že máme večer namířeno do fjordu svatýho Jana. Turisti už vědí, že přibližně za hodinu zakotvíme u fjordu. To si vezmeš na starosti ty, jasný?“ kývl kapitán na prvního lodního důstojníka. „Musíš připravit nafukovací člun, aby se mohl spustit na vodu. A taky se musí vytáhnout provazovej žebřík. Navíc někdo z posádky půjde s nima na pevninu. Je potřeba nabít pušku, pro případ, že by je chtěl napadnout lední medvěd. Nechci, aby se jim něco stalo.“

Než se kapitán vrátil spokojeně do kajuty, rozvázným krokem se prošel kormidelnou. První lodní důstojník si upřímně a potichu zanađával, zato lodní kuchař vypadal velmi znepokojeně. Moc dobře znal celé západní pobřeží.

„Jak hluboký máme ponor?“ zeptal se. „Zvládneme za odlivu vplout do forlandský zátoky, kdyby to bylo nutný?“

Na tohle první lodní důstojník vůbec nepomyslel. Zamířil do komůrky vzadu za kormidelnou pro námořní mapu a lodní deník.

„No snad jo,“ odpověděl. „Ale trochu se při tom zapotíme. Jen si představ, kdybysme se ocitli na mělčině. To bychom daleko nedopluli.“

Lodní kuchař měl stejný názor. „Já bych to neriskoval. Máme ponor skoro pět metrů. Navíc jsou uprostřed fjordu svatýho Jana útesy. Plout až k pobřeží by bylo moc nebezpečný.“

Když se o pár hodin později připotáceli pasažéři na palubu, byla dobrá nálada z večere nenávratně pryč. I v pérových bundách očividně mrzli. Zmohli se pouze na strnulý pohled směrem k pevnině. Změna plánu je rozzlobila a neochotně se vraceli do kajut. Anette vyběhla schody do kormidelny a začala protestovat. S prvním lodním důstojníkem se však dlouho hádat nevydržela.

Kapitán o všechen shon přišel. Spal pod kormidelnou v prostorné kajutě, kterou měl celou pro sebe. Možná že v polospánku slyšel, jak za dveřmi kajuty všichni běhají po schodech nahoru a dolů, protože se mu zdála noční můra o tom, že *Lední medvěd* ztroskotal na mělčině. Celá loď se nahnula ke straně a pasažéři museli šplhat po pažení, aby se vůbec dostali na přední palubu. Náhle ostrý útes prorazil bok lodi a do kajuty mu začala téct voda.

Když se o hodinu později probudil, nedokázal na sen zapomenout. A protože usoudil, že je zbytečné pokoušet se na hodinu usnout, než převezme službu, rozhodl se vyrazit na procházku po palubě a nadýchat se čerstvého vzduchu. Vítr nabýval na síle a kapitán ke svému překvapení zjistil, že plují na sever kolem Forlandetu. V koutku duše se mu usadil neklid a přepadl ho pocit nebezpečí. Rozzlobil se na sebe, že se bojí jako malé dítě, a rozčileně zavrtěl hlavou.

Kašli na to. Už jsi dost starej na to, abys byl pověřčivěj, pomyslel si.

Když mu začala hlídka, šel hned nahoru do kormidelny a vyhuboval prvnímu lodnímu důstojníkovi, že se rozhodl změnit kurz lodi, aniž ho vzbudil a požádal o svolení.

2. KAPITOLA

Nález

Během noci narazili na obrovskou vrstvu ledových ker, která proplouvala na jih úžinou Framstredet. Masa ve skutečnosti obsahovala tlusté vrstvy ledu ze Severního ledového oceánu, velké i malé kusy horského sněhu a části ledovců – navigovat v těchto podmínkách bylo nesmírně obtížné. Dokud se ledová vrstva sama o sobě neztenčí, posádka a pasažéři stále uslyší, jak do boků lodi narážejí obrovské masy ledových ker o hmotnosti několika tun. V první řadě bylo potřeba se vyhnout jakékoli kolizi, modré kry ale vykukovaly jen pár centimetrů nad hladinu moře a bylo těžké je vůbec zpozorovat. Kapitána polilo horko. Rozhodl se, že ještě o pár uzlů sníží rychlost. Od oken kormidelny běhal k radaru a zase nazpět a pohled měl zabodnutý do šedivé mlhy.

Pasažéři pobývající po většinu času v kajutách zpozorovali, že se něco děje. Jak kapitán manévroval s lodí, stroje ryčely o sto šest. Po chvíli se vše opět utišilo a loď zpomalila. Předměty se kymácely nebo dokonce kutálely ze strany na stranu. Občas se ozvala prudká rána a zvuk skřípajícího kovu, jako by se někdo obřím otvírákem dobýval do boku lodi.

Turisté na dění reagovali různě. Tybring se svou novomanželkou po krátké poradě došli k závěru, že mají v kormidelně všechno určitě pod kontrolou a že zvuky nahánějící hrůzu neznačí v podstatě žádné nebezpečí. „Spustili by alarm, nebo by pro nás někdo přišel, ne?“ podotkla paní Tybringová rozumně a položila se opět na lehátko. Manžel se na ni láskyplně podíval. Ani ve snu ho nenapadlo, aby manželku podezříval, že je příliš pohodlná jít zjistit, co se děje.

V kajutě manželů Roseových se Sebastian oblékl a vyšel na palubu, aby zhodnotil situaci. V chodbě narazil na mladší Hemmingovou, kterou se Anette snažila uklidnit, přestože sama byla úplně stejně vystrašená. Na protější straně zahlédl Rolanda Foxe s fotoaparátem v ruce. Právě vycházel schody do kormidelny. Na palubě u zábradlí postával lodní kuchař a kouřil nahnědlý nedopalek cigarety ze sypaného tabáku.

Sebastian Rose k němu přistoupil. „Co se to děje?“

„Všude kolem nás jsou tlustý kry. Musíme jima proplout, ale nebojte se, *Lední medvěd* je zvyklý lovit velryby, takže má boky z ocelových plátů a žebra nejsou daleko od sebe. Tahle loď si už něco zažila. Ale chápu, že dole v kajutách vám to nahání strach. Moje kajuta leží úplně vpředu, tam neusnete ani za milion. Dáte si cigáro?“

Podával balíček se sypaným tabákem Roseovi, ten však zavrtěl hlavou.

Výhled z paluby napovídal, že se mají ještě na co těšit. Mlha byla tak hustá, že jen stěží viděli obrysy přední paluby. Ani z jedné strany nedohlédli dál než pár metrů. Občas před nimi náhle vyvstaly kontury ledovců, které však po chvilce opět zmizely v chladných vodách.

Dvojice mužů stála bok po boku a pozorovala mlhu.

„Tak,“ ukončil debatu lodní kuchař a odcvrknul ne-

dopalek cigarety do moře. „Nic víc na tom nevymyslíme. Mimochodem, já jsem Paal.“

Rose přikývl. „Sebastian.“

Pár minut ještě zůstali stát a poté inspektor Rose zamířil zpátky do kajuty. A vzápětí ho následoval i lodní kuchař. Jak hodiny ubíhaly a strašidelné zvuky nepřestávaly, začali si turisté na ryk pomalu zvykat a uklidňovali se tím, že pomalá plavba ledovými krami neodmyslitelně patří k tomu, co se od okružní plavby Arktidou dá čekat.

Pasažéři se setkali opět na snídani, potom následovala krátká schůzka ohledně plánování plavby. Podmínky se však nijak zvlášť nezměnily. Loď se jen s velkou námahou vyhýbala největším ledovcům a plula dále na sever.

„Na severním výběžku Forlandetu to vypadá o něco líp,“ ujišťovala průvodkyně a držela nad hlavou mapu s předpovědí, kterou dostala faxem z Meteorologického ústavu v Tromsø. „Vytěším ji na informační tabuli v jídelně, abyste si ji mohli prostudovat. Do Nového Ålesundu přijedeme tím pádem o něco později, ale slibuji vám, že v přístavu zakotvíme na několik hodin, přesně jak to stojí v programu.“

„Takže se dostaneme na pevninu až v Novém Ålesundu, dřív ne?“ zeptala se paní Hemmingová kyselé. „Co je to teda za zážitkovou okružní plavbu?“

„Odpoledne poplujeme nedaleko hrobů starých Holanďanů,“ pospíšila si Anette s odpovědí. „Severní strana Forlandetu se jmenuje Fuglehuken neboli Ptačí výběžek. Je to jedno z nejznámějších míst na západních Špicberkách, a to z mnoha důvodů. Kromě hnízdiště ptáků se zde nacházejí kulturní památky a také vysílač pro navigaci letadel a lodí. Bohužel tam ale nemůžeme přistát. Je to přísně zakázáno, protože nedaleko leží hřbitov.“

„Zakázáno?“ předběhl stěží o vteřinu paní Hemmingovou s dotazem Fox, který se jako první po starší dámě odhodlal Anette přerušit. „Slíbili jste nám, že budeme moct na pevninu. Proto jsem sem taky jel. Chtěl jsem fotit krajinu na západním pobřeží Špicberk. Nemůžu se vrátit do novin s tím, že mám jenom obrázky z lodi. Musíme prostě přistát. Navíc plujeme tak pomalu, že pár hodin navíc na pevnině nás přece nezabije.“

„Jasně že musíme na pevninu,“ sekundovala mu rozhořčeně paní Hemmingová. „Zaplatili jsme za to, co je psáno v programu, a tam jasně stojí, že nás čekají exkurze na břehu.“

„Ale některé části Forlandetu jsou chráněné.“ Anette cítila, že ztrácí pevnou půdu pod nohama. „Zejména hřbitov. Je to kulturní památka stará více než dvě stě let. Z dob, kdy tu Angličani a Holanďani lovíli velryby. Hroby jsou místem jejich věčného odpočinku, takže i na to bychom měli brát ohled.“

„Můžete nám o těch hrobech říct víc?“ zeptala se paní Roseová. Téma ji zaujalo, a navíc už měla nepřijemné debaty dost a přála si, aby skončila.

Anette se na ni vděčně obrátila. „Už jste o nich určitě četli v brožuře. Původně pohřbili řady neoznačených dřevěných truhel v permafrostu, bohužel však ne dost hluboko. Říká se, že vše, co se na Špicberkách pohřbí, se dříve nebo později opět vynoří na povrch. Jak šel čas, v létě půda tála a v zimě opět mrzla, a tak se truhly začaly pomalu posouvat nad horní vrstvu permafrostu, až byly nakonec vidět samotné rakve. Nejsou na nich žádná jména, kříže, prostě a jednoduše nic. Možná že jednou tam byla, ale ztratila se.“

„Takže se neví, kdo v nich je? Nikdo těla neidentifikoval?“ tázal se inspektor Rose. Emma se nad projevem manželova zájmu spokojeně pousmála.

Anette se chystala odpovědět, když vtom ji nečekaně přerušila slečna Hemmingová. Hroby, které ležely na trase plavby, matku neobyčejně zajímaly, proto si předtím, než odcestovaly z Anglie, Ada musela nastudovat všechny dostupné materiály. Tušila, že matka má něco za lubem, ale nedokázala přijít na to, co by to mohlo být.

„Hodně toho o hrobech na Špicberkách víme z historických záznamů,“ začala vysvětlovat. „Z deníků, lodních protokolů a podobně. Důvodů, proč zde na severu lidé umírali, je mnoho. Přes zimu tady většina z nich nepobývala, až na jednu kolonii na severu Špicberk, kde lovíli velryby. Jmenovala se Smeerenburg – doslova to znamená Sádelné městečko. Určitě navštívíme ostrov Danskøya, že ano?“

Anette přikývla a Ada pokračovala. „V Novém Ålesundu se střídali Holanďani a Angličani, záleželo na tom, kdo měl zrovna navrch. Jejich hroby se však nezachovaly.“

„A na co tady lidé umírali?“ zeptala se paní Tybringová se zájmem a současně pustila manželovu ruku.

„Často zemřeli násilnou smrtí nebo ve válce. Tehdy na Špicberkách neplatily žádné zákony, protože se ani jednomu národu nepodařilo obsadit všechny ostrovy. A tak mezi jednotlivými zeměmi, které chtěly lovit velryby a tuleně, docházelo k potyčkám. Zejména se jednalo o Holanďany a Angličany. Lidé ale také umírali na to, že třeba snědli něco špatného nebo je schvátila nemoc. V té době ještě nebyla medicína na takové úrovni jako dnes. Lodním lékařem, obzvlášť na velrybářských plavidlech, mohl být tedy téměř kdokoli. Dočetla jsem se, že mnohdy na lodě brali zločince, protože nikdo jiný se z důvodu vysoké úmrtnosti nechtěl nechat najmout.“

„Takže jsou hroby otevřené?“ zeptala se starší Hemmingová.

Dceru rozčililo, že se matka ptá na fakt, se kterým byla už dlouhou dobu velmi dobře obeznámena. Přísně se na ni podívala.

„Sám jsem ty hroby viděl,“ řekl náhle lodní kuchař sedící s hrnkem kávy na svém místě vzadu v salónku. „Plul jsem na Fuglehuken s lidma z Norskýho polárního institutu. Měli jsme zkontrolovat stav vysílače. Je hrozně těžký se tam dostat, protože vlny nebezpečně narážejí na strmý pobřežní skály. Byli jsme úplně promočený a málem jsme zmrzli.“

„A byly rakve otevřeny?“ otočila se na lodního kuchaře paní Hemmingová a natáhla krk, aby na něj lépe viděla.

„Ne, většina byla přiklopená víkem. Jak řekla Anette, vstup až k samotným hrobům je přísně zakázán. Člověk by měl k mrtvým chovat úctu. A nezapomínejme na starou pověru, že by se rozhodně nemělo po hrobech chodit.“

„A navíc, jestli se hejtman dozví, že jsme byli v blízkosti hrobů, bude zuřit,“ upozornila Anette. „Je to chráněná kulturní památka. Kdyby nás někdo zahlídl, dostaneme vysokou pokutu a společnosti odeberou licenci k provozování okružních a výletních plaveb po Špicberkách.“

Paní Hemmingová se však nenechala jen tak lehce odbýt. „Takže těla jste neviděli?“

„Ale jo, u pár hrobů jsou víka částečně zničený, nebo je někdo odsunul, takže jsme mohli nakouknout dovnitř. Ale prostě a jednoduše jsme to neměli povolený. Samozřejmě jsme si všimli, že jsou v nich kostry. Vlasy, oblečení nebo něco podobnýho jsme ovšem neviděli. A to i přes to, že kvůli mrazu tady v Arktidě materiál vydrží dlouho. Lebky ale byly pryč.“

„Jak to?“ zeptal se Sebastian Rose.

„Protože si je turisté odnesli. Nejen že chodí kolem hrobů, ale taky si berou lebky jako suvenýr. A pak že si lidi váží mrtvých.“

„Takže doufám, že teď už všichni rozumíte tomu,“ zakončila ranní debatu Anette, „proč je vyloučeno se kolem hrobů na Fuglehukenu potulovat.“

V průběhu odpoledne se mlha začala trhat a pasažéři konečně zahlédli horské vrcholky a ledovce. Přestože se plavili na palubě *Ledního medvěda* sotva jeden den, začínali se pomalu nudit. Nebavilo je stále jen postávat u zábradlí a pozorovat šedý proužek vykukujícího pobřeží. Přednáška slečny průvodkyně v salónku je však také nebavila, a tak raději navlečení do několika vrstev a s dlouhou šálou obmotanou kolem krku a hlavy postávali na palubě a trásli se zimou. Anette ale brzy dorazila za nimi a ukazovala jim, co vidí před sebou.

„Támhle je pátý největší ledovec Špicberk.“

Nedokázala si ovšem vzpomenout na jméno, názvy ledovců jí nešly do hlavy. Bohužel jí ještě nezbyl čas k nastudování map a příruček, které si přivezla s sebou, aby mohla turisty bavit po celou dobu plavby. Naštěstí jí přispěchal na pomoc lodní kuchař. V nepříliš čisté bleďemodré péřové bundě začal servírovat oběd. Za hrnce si schoval štopičku severské pálenky *akevitt* a díky ní neměl ostych vyprávět všelijaké vymyšlené anekdoty a vtípky, které se nedaly přeložit.

U severního výběžku ostrova Forlandet, těsně předtím, než se loď stočila směrem k Novému Ålesundu, se turisté začali bouřit. Přestože se čas nachýlil k pozdnímu večeru, chtěli ihned přistát. Aspoň na chvíli si přáli mít pevnou půdu pod nohama. Paní Hemmingová s tím přišla jako první. Ostatní se k ní okamžitě přidali a začali plánovat prohlídku hřbitova na Fuglehukenu.

Anette pojala úzkost, neměla ovšem sebemenší šanci

přemlouvání semknuté skupinky rozmrzelých pasažérů ustát. Navíc stejně v blízkosti nebyl nikdo, kdo by je viděl a všechno běžel vyklopit hejtmanovi. Od té doby, co vyrazil *Lední medvěd* z Longyearbyenu, nikde nespátřili ani živáčka.

No jo, tak dobře. Kdyby nás náhodou někdo zahlídl, můžu ze sebe udělat hloupou husu, pomyslela si Anette v náhlém záchvatu sebekritiky.

První lodní důstojník čelil nečekanému nátlaku. Po krátkém telefonickém rozhovoru s majiteli lodi v Longyearbyenu se však dozvěděl, že průvodkyně má klidně turisty nechat, aby si program okružní plavby řídili sami. Bratři si totiž uměli představit, co by nespokojení turisté během první plavby do polární krajiny dokázali s renomé čerstvě nastartované společnosti udělat.

Anette přinutila cestující přísahat, že nikomu o výletu na pevninu neřeknou. Jeden za druhým přelézali zábradlí, křečovitě se drželi provazového žebříku a spíš spadli, než aby se v klidu posadili, do gumového člunu. Lodní kuchař nastoupil jako poslední. Vzal si s sebou loveckou pušku, pro případ, že by je náhodou napadl lední medvěd.

Po chvíli se skupinka shromáždila na kamenitém pobřeží. Turisté se nejdřív drželi v semknutém hloučku. Pravděpodobně to bylo z důvodu, že s výjimkou inspektora Roseho nebyli zvyklí na zbraň. Lodní kuchař ve flekaté péřové bundě a s narezlým a opotřebovaným mauserem hozeným přes rameno nepůsobil uklidňujícím dojmem.

Anette turisty upozornila na krvelačné útoky ledních medvědů a doporučila jim, aby se drželi v blízkosti lodního kuchaře a jeho pušky. Informace však byla tak dlouhá, že se někteří už stačili vzdálit. Anette se za nimi rychle rozběhla, aby jim ukázala dlouhý seznam všech

zákazů, aniž by si uvědomila, že mezitím nechává další část skupiny bez dozoru.

Lodní kuchař přimhouřil oči. Díval se směrem k nízkému kopečku, který tvořil přirozenou hranici mezi pobřežím a pohřebištěm. Někteří z turistů už došli téměř nahoru a ztratili se z dohledu. Povzdechl si a začal je nahánět zpět.

Neposedné stádo pasažérů by možná zvládla uhlídat border kolie, i když ani ta by to nevydržela moc dlouho. Jakmile měli pasažéři pevnou půdu pod nohama, pocítili neskutečnou volnost. Měli chuť dělat, co si zámánou, a rozutíkali se po kamenitém pobřeží a zasněžených okolních kopcích na všechny strany.

„Hlavně netrhejte žádné rostliny!“ křičela za nimi Anette. Tohle si mohla odpustit, protože na počátku léta ještě žádné rostliny nekvetly. Bohužel si nestačila všimnout Lorelei Hemmingové, která v pevných kožených botách a tvídové bundě hořčicově žluté barvy cílevědomě šplhala kopcem k pohřebišti.

Dcera však matku zpozorovala a spěchala za ní. „Mami, co to prosím tě děláš? Tam nesmíme, a ty to moc dobře víš. Mami, ať tě ani nenapadne tam jít. Stůj!“

Paní Hemmingová však byla v překvapivě dobré formě, a než ji dcera doběhla, dostala se až k nejvzdálenějším hrobům. Obě se zastavily. Naskytl se jim pohled na ubohé a zároveň fascinující místo. Mezi kameny a prořídlymi trsy loňské trávy a mechu leželo pár rozbitých dřevěných vík. Některé z nich byly prohnílé, jiné poničené. Paní Hemmingová šla blíž, aby lépe viděla. Spokojeně si odfrkla a sklonila se nad hroby. Netrvalo dlouho a napřímila se s lebkou v ruce.

„Ta je moje,“ řekla spokojeně. „Budu ji mít doma na psacím stole v Cambridgi. Ha, ha! Ado, pojď sem a dej si ji do tašky.“

„Ani náhodou!“ vykřikla Ada. „Mami, ty jsi snad zeshléla?“

Ostatní zaslechli, jak se matka s dcerou hádají. Zprvu váhali, jestli za nimi mají jít, ale když křik neustával, vydali se jejich směrem.

Anette je doběhla první. „Co se to tady děje?“

Vtom si všimla lebky. „Neříkala jsem, že... nesmíte nic brát. Okamžitě to vraťte tam, kde jste to vzala!“ Hlas se jí trásl. Snažila se chňapnout po lebce, kterou však mezitím paní Hemmingová zvedla nad hlavu. „Dejte mi to. Pusťte ji! Co to děláte? Řekla jsem, že...“

Zatímco se dámy praly o lebku, zbytek turistů postával s otevřenými ústy nedaleko nich a pozoroval to děsivé divadlo. Náhle paní Hemmingové podklouzla noha a spadla zády přímo na hrob za sebou. Prohnílé staré víko dřevěné truhly pád nevydrželo, prasklo a paní Hemmingová zapadla do rakve.

„Pomoc,“ řvala rozzuřeně a napůl vystrašeně. „Pojďte sem!“

Dvojice mladých slečen společným úsilím vytáhla postarší dámu z hrobu. Paní Hemmingová si oprášila z bundy třísky a štěrk a podupala přitom rozbité dřevo, roztroušené kolem dokola.

„Až se vrátíme do Longyearbyenu, tak to všechno pěkně řeknu pořadatelům. Jak jste do mě strčila! Schválně!“ V tu chvíli si Ada něčeho všimla.

Byl to otřesný pohled. Zprvu předmět nerozpoznala. Jako v polospánku, a aniž by věděla, co dělá, šla k okraji hrobu, u kterého seděla její matka. Naklonila se dopředu, aby měla lepší výhled, a sebrala slámově žluté stéblo trčící z předmětu. Trochu zabrala a vytáhla něco kulatého zhruba o velikosti fotbalového míče.

Mělo to obličej.

3. KAPITOLA

Zpráva

Nebylo pochyb o tom, že Ada Hemmingová drží za vlasy lidskou hlavu. Bylo úplně jedno, o jakou část těla šlo, protože mrtvoly všeobecně vyvolávají v žijících lidech primitivní reakce. Ada Hemmingová začala křičet. Její kvílivý zvířecí ryk nepřestával a pohlcoval všechny okolní zvuky. Anette s postarší paní Hemmingovou stály, jako by je někdo k zemi přikoval.

Během několika sekund se scéna proměnila v čirý chaos. Zbylí cestující se rozběhli za Adiným nepřetržitým kvílením. Jen manželům Tybringovým trvalo déle, než se přidali k ostatním, protože se ke kuchařově vzteku vydali na procházku po pobřeží.

K hrobům přišel jako první lodní kuchař se Sebastianem Rosem. Pro všechny bylo samozřejmé a přirozené, že policejní inspektor z Anglie okamžitě převzal otěže do svých rukou. Začal prozkoumávat kopeček kolem trojice dam, opatrně k nim popošel a slečně Hemmingové odebral odporný předmět z ruky.

Dokonce i inspektor Rose, který byl zvyklý vyšetřovat náhlá úmrtí, se lehce otrásl, když se dotkl špinavých vlasů. Rychlým pohledem přelétl celou hlavu. Podle Ro-

seho musela patřit muži, mladíkovi. Přestože byly oči zavřené, působil obličej poněkud zvláštně. Nezdálo se, že by se mladík zranil, spíš jako by mu někdo tlačil jakýsi kulatý předmět na tvář tak dlouho, až mu na ní zůstala stopa. Inspektor si však nevšiml žádných známek násilí ani zjevné příčiny úmrtí.

Teda až na to, že mu chybí zbytek těla, pomyslel si. Musel si však dát pozor, aby ještě víc nevyděsil ostatní turisty. Otočil hlavu kolem dokola. Ne, ani vzadu nebyla poškozená.

Tohle bylo na Adu Hemmingovou příliš. Po celou dobu nedokázala odtrhnout oči od mrtvé hlavy a ve chvíli, kdy inspektor začal otáčet hlavu kolem dokola, takže připomínala prazvláštní disco kouli, omdlela. Dosud nikdo neřekl ani slovo, všichni stáli jako opáření. A až teď se probrali z otřesné události, která se odehrávala přímo před nimi. Na poslední chvíli zachytil lodní kuchař Adino bezvládné tělo, a zabránil tak tomu, aby spadla do stejného hrobu, odkud její matka vytáhla lebku.

„Pomozte mi,“ zavolal na Anette stojící poblíž. „Vezměte ji za nohy, ať ji odsud odnesem.“

Lodní kuchař s Anette položili bezvládné Adino tělo opodál na kamenitou zem. Kuchař si svlékl péřovou bundu a podložil Adě hlavu. Paní Roseová se posadila vedle ní a snažila se ji probrat k vědomí. Starší Hemmingová si klekla vedle dcery a bylo vidět, že ji mrzí, co se stalo.

„Je to všechno kvůli mně,“ řekla. „Je to moje vina. Tak moc jsem si chtěla lebku odvézt domů. Chudinka Adinka, vždyť ona se bojí jít i do řeznictví. Na tohle nikdy nezapomene. Určitě ji to bude pořád strašit.“

„Neobviňujte jen sama sebe,“ snažila se ji utěšit Emma Roseová. „Nemohla jste přece vědět, že je v hrobu mrtvola. Řekněte mi, viděla jste, no, jak to jen na-

zvat, prostě když jste vytahovala tu lebku, všimla jste si, že v hrobě leží i lidská hlava? Jak to tam dole vůbec vypadalo?“

„Samozřejmě že jsem si žádný hlavy nevšimla,“ odpověděla rázně paní Hemmingová. „Bylo tam jenom pár kostí a lebka, která se povalovala v rohu. Popadla jsem ji. Vlastně byla celkem malá a lehká. Pak jsem se otočila na Adu a chtěla jsem, aby si ji strčila do tašky.“

Paní Hemmingová hanbou zrudla. „Asi jste si toho nevšimli, ale Anette přiběhla jako první a chtěla mi lebku vzít. Pak mi uklouzla noha, spadla jsem a rozbila ten dřevěnej poklop. A tak si Ada všimla tý hlavy.“

„Aha,“ zamyslela se paní Roseová. „Tohle budete muset ještě zopakovat policii. Snažte se vybavit si co nejvíce detailů, například jak hroby vypadaly, než jste se kolem nich začala procházet.“

„Policii?“ vykřikla paní Hemmingová vystrašeně. „A to musím? To ale určitě dostanu pokutu. Nebo něco horšího! Že jo?“ Se zoufalstvím v očích se podívala na manžele Tybringovy, kteří se konečně vrátili a připojili se k ostatním.

„Děje se něco?“ zeptal se Per Kristian Tybring, který nemohl popadnout dech. „Stalo se něco slečně Hemmingové? Nebo co se to tady vlastně děje?“

S pomocí Rolanda Foxe se inspektoru Roseovi podařilo dočasně zajistit místo činu. Naštěstí měl inspektor v kapse bundy klubíčko provázku, a tak mohli provizorně oddělit poničený hrob od okolí. Roland Fox několikrát vyfotil rozbité dřevěné víko, okolní hroby, ale i samotnou rakev, nebo alespoň to, co z ní bylo možné zahlédnout. Ničeho se však nedotýkal. Nakonec zvěčnil i lidskou hlavu povalující se za velkým balvanem nedaleko od nich. Dokud se mohl skrýt za objektiv foto-

aparátu a nemusel se dívat přímo na uříznutou hlavu, nedělalo se mu tak špatně.

Z poznámkového bloku, který inspektor Rose našel v tašce Ady Hemmingové, vytrhl jeden list a tučnými písmeny napsal, že z příkazu špicberské policie je místo uzavřeno a vstup do vyznačené oblasti přísně zakázán.

Snad mi tuhle malou lež odpustí, zamumlal si sám pro sebe.

Dvojice mužů ještě chvíli pozorovala rakev. Po chvíli se inspektor odvrátil, popadl tašku Ady Hemmingové, vyprázdnil ji, všechny předměty si nastrkal do kapes voděodolné bundy a rozevřel zip, co to šlo.

„Předpokládám, že asi nikdo z vás nemá igelitku, co?“ křikl na ostatní cestující. „Dobře, v tom případě se budeme muset pokusit strčit hlavu sem do tašky, ale tak, abychom se jí co nejmíň dotkli. Podržte tašku, já jdu pro hlavu.“

Fox byl rád, že se nemusí vlasů dotýkat. Když se jim podařilo vměstnat hlavu do tašky, vyrazili za ostatními.

Ukázalo se, že poté, co Per Kristian Tybring pochopil vážnost situace, začal klást nečekaně promyšlené a chytřé otázky. „Neměli bychom tu hlavu radši nechat tam, kde jsme ji našli? A co zbytek těla? Pojďme se podívat, jestli tu někde není. Třeba to je dílo ledního medvěda, kdo ví?“

Inspektor Rose zavrtěl hlavou. „Nemyslím si, že by tohle udělal medvěd. Za první, tam, kde končí krk, je plocha relativně hladká a rovná, jako by ji někdo uřízl. Kdyby oběť napadl medvěd, hlavu by rovnou utrhl, tudíž by takhle určitě nevypadala. Nesmíme taky zapomenout na to, že jsme hlavu našli v jednom ze starých hrobů, který byl navíc přiklopený víkem.“

Lorelei Hemmingová, celá pobledlá a se vpadlýma očima, se zmohla jen na přikyvování. „To je pravda,

musela jsem opravdu zabrat, abych to víko vůbec z rakve odsunula. Bylo jako přikovaný.“

„Ale máte pravdu v tom,“ pokračoval inspektor Rose, „že bychom se měli podívat, jestli tu někde poblíž nenajdeme zbytek těla. Pokud tu někde něco zůstalo, brzy mrtvolu sežerou zvířata kolem. Tady na Forlandetu žije přece hodně lišek, že ano?“

Mezitím se Ada Hemmingová probírala k vědomí. Když jí ostatní prozradili, proč omdlela, utrpěla další traumatický zážitek. Tiše se rozvzlykala a matka se ji snažila utěšit.

Klara Tybringová nakonec vyslovila nahlas to, co si ostatní mysleli v duchu: „Upřímně řečeno, nevyrazíme radši zpátky na loď? Nemají o nás žádnou zprávu. Musíme zavolat na policii. A navíc by tu Ada neměla takhle sedět. Už teď je zmrzlá až na kost. Musíme do ní rychle dostat něco teplýho, aby se jí udělalo líp.“

Ada si všimla tašky, kterou držel inspektor Rose. „Moje taška,“ řekla. „Děkuju, že jste mi ji vzal. Můžete mi ji podat?“

Inspektor Rose odpověděl, že to opravdu nemůže. A dodal, že bude lepší, když se o ni cestou zpátky na loď postará on sám. Ada se zvedla a nechápavě se na britského policistu podívala. Sdělil jí, co taška obsahuje. Z hrudi Ady Hemmingové se vydral vzlyk. Zaběhla za kámen a začala zvracet. Pobledlí turisté se na sebe beze slova podívali. Emma Roseová se vydala za Adou.

Když lodní kuchař uvolnil přivázaný gumový člun, do kterého si postupně všichni nasedli, počasí se opět vrátilo ke své původní nevlídnosti. Stěží rozpoznali v mlze obrysy lodě. Během krátké přeplavby neřekl nikdo ani slovo. Stejně tak, když šplhali po žebříku. Poté co přelezli zábradlí a konečně se dostali na palubu, shromáždili se kolem tašky s hrůzným obsahem.

Námořník zamířil za prvním lodním důstojníkem do kormidelny. Seděl u přístrojové desky. „Už jsou tady. Ale jsou všichni jako opaření, asi se něco stalo.“

První lodní důstojník vzhlédl od zašlého balíčku karet, se kterým si pohrával. Hodiny klidu, kdy cestující odpluli na břeh, utekly jako voda. Pekelný zvuk hlavního motoru byl tentam, pomocný motor si tiše pobrukoval a loď se za slabého dunění lehce pohupovala. Většina posádky si šla odpočinout. Zvedl se a přistoupil k oknu. Bezpochyby se muselo něco přihodit. Spočítal je. Ne, jsou všichni, a zdá se, že jsou v pořádku. Proč tedy beze slova postávají na palubě?

„Mám se jich zajít zeptat?“ Námořník vycítil, že se hloučku cestujících muselo stát něco nepříjemného. Než však první lodní důstojník odpověděl, vstoupil do kormidelny lodní kuchař. „Okamžitě volejte Špicberskou radiostanici,“ řekl. „Našli jsme mrtvolu.“

První lodní důstojník neměl nic proti trošce dramatickosti. Zprvu však nedokázal pochopit, co to z kuchaře vypadlo. Tohle opravdu nečekal.

„Mrtvolu?“

„Jo, mrtvolu. Vlastně ne celou. Jen část. Hlavu, abych byl přesnej.“

„Hlavu? Ale to přece... to přece není možný? Jsou všichni na palubě? Nechybí nám nikdo, že ne?“

Lodnímu kuchaři docházela trpělivost. „Zavolejte Špicberskou radiostanici, rychle, sakra! Musí sem přijet hejtman. Říkám vám, že jsme našli mrtvého chlapa. Neznám ho a nikdo z lodi to není.“

Když prvotní překvapení pominulo, lodnímu důstojníkovi se konečně vrátila duchapřítomnost. „Doběhni pro kapitána,“ přikázal námořníkovi. „Ne, počkej. Běž nejdřív za pasažéry a řekni jim, ať jdou všichni do salónku. A ty...,“ obrátil se k lodnímu kuchaři. „Jdi do

kuchyně a uvař kakao nebo něco teplýho, aby se uklidnili.“

Lodní kuchař obrátil oči v sloup. „Mají si s sebou do salónu vzít i tu hlavu? Je v tašce, kterou má u sebe ten inspektor.“

„Jasně že ne. Hlavu nech... hm... Hlavu nech na marmodce.“

„Fajn, dobrej nápad. Ale doufám, že si nemyslíš, že se úplně uzdraví.“ Zmizel na schodech s námořníkem v patách.

První lodní důstojník vešel do místnosti s vysílačem, nacházející se přímo za kormidelnou. Z držáku vedle radiového přijímače sundal mikrofon. Přemýšlel, jestli má využít služby firmy Inmarsaten, která zajišťuje telefonní spojení přes satelit, ale nakonec se rozhodl pro Špicberskou radiostanici. Osazenstvo letištní věže vždy vědělo, kdo se kde na Špicberkách nachází.

„Špicberská radiostanice, Špicberská radiostanice, Špicberská radiostanice. Tady *Lední medvěd*. *Lední medvěd* volá Špicberskou radiostanici. Haló.“

První lodní důstojník mluvil přes vysílač hrozně rád. I když se jednalo o nějakou banalitu, hovořil tónem, jako by někde hořelo. Než mu špicberská centrála konečně odpověděla, byl jako na trní.

„Haló, tady Špicberská radiostanice.“

„No, eh... vlastně nevím, jestli o tom můžu mluvit takhle do éteru...“

V radiovysílači to zapraskalo. První lodní důstojník tak stěží zaslechl, jak si operátor Špicberské radiostanice, který dobře věděl o důstojníkově zvyku dělat z komára velblouda, lehce povzdechl.

„Mám vás někam přepojit? Přejete si s někým mluvit?“

Špicberská radiostanice zprostředkovávala telefonní

hovory mezi předplatiteli pevných linek a komunikaci mezi loděmi v pásmu krátkých vln.

„Řekněte, že potřebujeme spojit s kanceláří hejtmana,“ šeptl do ucha lodnímu důstojníkovi námořník stojící mu za zády. Vešel do kormidelny tak potichu, že si ho důstojník vůbec nevšiml. Rozhořčeně mávl na námořníka, čímž mu naznačil, že má být zticha.

„Jasně, přepojte mě na hejtmanství. Tohle spěchá, víte.“

Ale nespěchá, pomyslel si námořník.

„Chcete mluvit s hejtmanem osobně, nebo vás mám přepojit na službu v kanceláři?“

„Kancelář, ihned. Hejtmana Berga musíme ale informovat taky, a to co nejdřív.“

„To už je věc toho, kdo má službu.“

Trvalo několik dlouhých minut, než je konečně spojili s policistou na hejtmanství. Další značnou dobu zabralo, než policista rozluštil tajemné narážky prvního lodního důstojníka a jeho vzrušenou promluvu.

„Mám tomu rozumět tak, že někdo z pasažérů na *Ledním medvědovi* našel mrtvolu nějakého muže? Na Fuglehukenu? Mezi starými hroby Holanďanů? A ještě ke všemu ten muž není mrtev dlouho?“

První lodní důstojník musel čelit mnoha přesným otázkám a nezbyvalo mu nic jiného než vše potvrdit. Nejpicantnější detaily si však nechal pro sebe. „Do vysílačky tohle říkat nebudu. Prostě to nejde. Počkejte a uvidíte sami,“ vysvětlil.

Policista projevil svoji zkušenost. „Stand by,“ odvětil pouze a obrátil se na Špicberskou radiostanici. „Podržte mi tuhle linku, prosím. Seženu mezitím helikoptéru a zeptám se, jestli za nima můžeme někoho poslat. Bude ale trvat minimálně hodinu, než se k Fuglehukenu někdo dostane.“

Hodiny ubíhaly. Policista Tom Andreassen seděl u telefonu a vytáčet jedno číslo za druhým. Všechny pokusy sehnat hejtmana však selhaly. Telefon u něj doma nikdo nezvedal. I mobil Hanse Berga vyzváněl jak na lesy. Nic. Až pozdě v noci si Tom Andreassen uvědomil, že v Novém Ålesundu, tedy severně od Fuglehukeny, vypomáhají přes léto dva policisté. Zavolal na chatu v Novém Ålesundu, kterou využíval hejtman i jeho podřízení, a opravdu si oddychl, když to někdo okamžitě zvedl. Poté se spojil s Anne Lise Isaksenovou, asistentkou hejtmana, aby ji seznámil s tím málem, co o případu prozatím věděl.

Stále však nikdo nevěděl, kde se nachází hejtman.

Pasažéři se sešli v salóнку. Noc už dávno pokročila a ze všech těch dramatických událostí na ně dopadla únava. Nikdo z nich však neměl chuť jít si lehnout. Průvodkyně doprovodila Adu do kajuty.

„Chudinka, je úplně vyřízená,“ pošeptala Klara Tybringová do ucha paní Hemmingové. „Mám na mysli vaši dceru. A ani Anette nevypadala nijak zvlášť dobře. Se mnou jen tak něco nezamává. Jsem zdravotní sestra, víte, takže jsem na podobné věci zvyklá. I na mrtvoly. Jak vlastně vypadala? Myslím ta hlava. Přišli jsme k vám s Perem Kristianem pozdě, takže byla už dávno ukrytá v Adině tašce.“ Oči Klary Tybringové horlivosti jen plály.

„Tu tašku si Ada už v životě nevezme,“ podotkla paní Hemmingová smutně. „Je úplně nová. Koupila jsem ji, než jsme odcestovaly z Londýna. Pravá kůže. Řeknu vám, že stála pěkně balík.“

Lodní kuchař s inspektorem Rosem odnesli tašku na marodku.

„Vlastně by ta hlava měla být někde v chladu,“ po-

znamenal inspektor. „Jestli najdeme teploměr, měli bychom si zaznamenat teplotu. Soudní lékař z toho pak může určit, kdy dotyčný přibližně zemřel. V každém případě to nebude nic jednoduchýho. Hlava může začít každou chvíli hníť.“

„Je tady lednička.“ Lodní kuchař se otočil ke skříni v protějším rohu prostorné kajuty. „Uchováváme v ní některý léky. Musíme doufat, že není zamčená.“

Již potřetí za večer musel inspektor Rose chytit hlavu za špinavé vlasy, aby ji mohl celou zvednout. Porozhlédl se po kajutě. „Není tady něco, do čeho bychom ji mohli zabalit? Třeba nějaký povlak na polštář? Nesmíme ani v tomhle děsu zapomínat na to, že to býval člověk. Měli bychom k němu chovat úctu.“

Lodní kuchař naštěstí našel v jedné ze skříní čisté povlečení. Když ze staré lednice vyndali všechny léky, vešla se do ní hlava i s povlečením. Dvojice mužů našla zevnitř dveří zastrčený klíč, zamkli marodku a odešli za ostatními do salónku. Vzali to však ještě přes kapitánovu kajutu, aby ho konečně vzbudili.

Když se kapitán dozvěděl, že Špicberskou radiostanicí a hejtmanství volal první lodní důstojník a ne on sám, naštvál se. Po chvíli se však začal vyptávat, zda někdo mrtvého muže poznal. A nakonec byl fascinován tím, že se něco tak neobvyklého jako vražda může vůbec na Špicberkách stát. Naprosto zbytečně zavolal ještě jednou centrálu a dožadoval se spojení s hejtmanstvím. Žádné nové zprávy. Helikoptéra nemůže kvůli mlze vzlétnout, a aby vůbec mohli spustit navigaci, potřebují piloti dohlédnout na pevninu, a to i v blízkosti vysílače na Fuglehuken. Hejtmana Berga stále ještě nenašli.

Kapitán se s policistou Tomem Andreassenem dohodl, že *Lední medvěd* bude pokračovat dál k Novému Ålesundu. Kapitán prozradil, že je na palubě britský po-

licista. Domluvili se, že ho požádají, aby od cestujících získal předběžné informace o nálezu hlavy. V každém případě je to trochu uklidní. Kapitán si nechal sezvat celou posádku do jídelny. Inspektor Rose se mezitím vrátil do salónku. Konečně zarachotil řetěz kotvy a za nedlouho poté vyplula loď vstříc otevřenému moři mezi Fuglehukenem a poloostrovem Brøggerhalvøya. Až se dostanou do ústí fjordu Kongsfjorden, počasí se možná umoudří a plavba nebude tak náročná.

Celý Longyearbyen pohltila chladná a jasná noc. Zdálo se, jako by jí však prosvítávalo slabé světlo. Přestože nebylo nikde vidět měsíc, ozařoval noční oblohu za vrcholky hor proužek jeho svitu. Tenká vrstva zmrzlé sněhové krusty pokrývala starý sníh – ideální trasa pro řidiče na sněžných skútrech.

Potemnělá postava se oddělila od obrysu domu a kroky křupajícími ve sněhu se vydala ke sněžnému skútru.

Nikomu se nezmínil, že se dnes v noci chystá na výlet. Napadlo ho to čirou náhodou. Měl volný víkend, nic v plánu, a věděl, že ho nikdo nebude postrádat.

Připravil si kanystry s palivem, trochu kávy a něco k snědku. Vše pečlivě zabalil a připevnil na saně. Bylo znát, že to nedělá poprvé. Těšil se, jak si cestu o samotě užije.

Očekávání se však mísilo s nevysvětlitelným neklidem. Ve skrytu duše tušil, že se stane něco nepříjemného. Nikdy o svých neblahých pocitech s nikým nemluvil a snažil se je ihned odehnat pryč, jako by to byly jen hloupé nápady.

Postava postávala v teplém oblečení a speciálních botách na sněžný skútr vedle naložených saní. Váhala, najednou vůbec neměla chuť vydat se na cestu.

Za chvíli odbijí hodiny sedm večer. Protože byla mrazivá noc, většině obyvatel Longyearbyenu se nikam nechtělo, a raději proto vysedávali před televizí a čekali na první zpravodajskou relaci. Někteří si hráli s dětmi, četli si, sklízeli po večeři ze stolu, pospávali po poslední týdenní šichtě v dole nebo se šli

bavit s kamarády do hospody – prostě a jednoduše dělali to, na co byli každý páteční večer zvyklí. Navíc byli v bezpečí ukryti za pevnými zdmi a obklopeni sousedy.

Nikdo tak nezaslechl osamělý zvuk sněžného skútru, který projel městem a stoupal směrem k trase protažené ve sněhu. Za Longyearbyenem zabočil ke fjordu, který pokrývaly pevné ledové kry.

4. KAPITOLA

Knut Fjeld a Thorbjørn Storlien

Když policista ve službách hejtmana zavolal z Longyearbyenu do Nového Ålesundu, bylo už po půlnoci. Spojili ho okamžitě.

„Knut Fjeld.“

„Tom Andreassen. Potkali jsme se před týdnem. Mám špatné zprávy. Výlet na sever musíte odložit.“ Časem rozhodně neplýtvat. Šel rovnou k věci. „Pasažéři na výletní lodi, kteří měli namířeno do Nového Ålesundu, našli na Fuglehukenu mrtvolu muže. Kvůli mlze nemůžeme na místo vyslat helikoptéru, a tak jsem kapitána požádal, aby stočil loď na sever. Mrtvolu mají na palubě. Chci říct...“

Policista v Longyearbyenu na chvíli zaváhal. „No, já vím, že to zní neuvěřitelně, ale podle toho, co nám řekli, mají jenom hlavu. Někdo z turistů ji prý našel ve staré rakvi v jednom z hrobů Holanďanů. Zbytek těla nikde neviděli, ale asi po něm ani moc nepátrali. No, ještě k tomu všemu, na palubě je s nima někdo od policie z Anglie. To je náhoda, co? Prý oblast kolem místa nálezu zajistil a taky nechal nafotit pár snímků. Špicberská radiostanice mě informovala, že v blízkosti jiné lodě nejsou.“

„A můžeme vám nějak pomoci?“ Knut byl rovněž stručný. Navíc potřeboval trochu času na zpracování všech informací. Podíval se na druhého policistu, který zde byl rovněž na výpomoc přes léto. Právě balil nářadí a nástroje do terénu, potřebné při inspekci v severním cípu národního parku.

„S vyšetřováním vraždy nemám velké zkušenosti. Nemohl zemřít nějak jinak? Třeba nešťastnou náhodou? A co totožnost? Nezná ho někdo z lodi?“

Druhému policistovi vypadly všechny věci z ruky a užasle se podíval na svého kolegu. „Vražda? Tady na Špicberkách? To není možný.“

Knut neodpověděl. Stále poslouchal policistu z Longyearbyenu.

„Prozatím nic nedělejte. Loď míří do Novýho Ålesundu, ale zdržují ji ledové kry. Navíc padla mlha, takže než se k vám dostane, ještě to pár hodin potrvá. Jaký tam máte počasí?“

Knut mu potvrdil, že je v Novém Ålesundu hustá mlha a špatná viditelnost.

„V tom případě pochybuju o tom, že by vrtulník mohl přelítnout přes ledovec Kongsbreen. A piloti navíc říkali, že letět nízko podél pobřeží je kvůli mizernému rozhledu taky nemožný. Takže vám nezbyvá než počkat do zítřka. Zkusím sehnat nějakýho zkušenýho vyšetřovatele. Kéž bych tak konečně zjistil, kde je hejtman Berg. Nemůžeme ho pořád najít. Už mi to začíná být podezřelý. Zas tolik míst v Longyearbyenu, kde by se mohl zdržovat, přece není.“

Poslední větu poznamenal spíš sám pro sebe. Začala na něj padat únava a nebylo mu příjemné, že to celé musí řešit sám. „Aspoň že tam máme toho policajta z Anglie. Zaslechl jsem, že si prý sepsal seznam, kde se pasažéři v době nálezu hlavy vyskytovali.“

„A mám tedy zařídit něco tady v Novém Ålesundu?“ zeptal se Knut.

„Musíte samozřejmě bezprostředně informovat svého kolegu. Pokud vím, tak taky nemá dostatečné zkušenosti s vyšetřováním, vlastně má za sebou jen zaškolení v Longyearbyenu, že jo? Ale to teď není zas tak důležitý. Musíte pro to udělat maximum. Zavolejte řediteli Kings Bay. Ostatní počká. Stejně nevíme o té mrtvole vůbec nic, kdo to byl ani kdy byl zavražděn. Klidně to může být někdo z Nového Ålesundu. A co je horší, třeba se kolem nás venku potuluje samotnej vrah. Díkybohu, že o tomhle ještě neví tisk. To by byl teprve cirkus.“

Dvojice vypomáhajících policistů připlula do Nového Ålesundu před týdnem lodí *Polarsysse*, která byla speciálně chráněná proti ledovým krám. Každý rok od června do listopadu si ji pronajímá sám hejtman.

V létě, kdy se počet obyvatel a návštěvníků Špicberk z důvodu výletních plaveb zněkolikanásobil, bylo potřeba, aby se do ochrany nejchoulostivějších oblastí národního parku zapojili na poloviční úvazek i ochránci a dobrovolníci. K dispozici měli nafukovací čluny a další příslušenství do terénu, aby mohli hlídkovat podél pobřeží a souostroví. Většinou pomocníci pochůžkovali ve dvojicích – jeden byl od policie a druhý měl zase kvalifikaci jako správce přírodního parku.

O tuto práci se vždy vedl nesmírně úporný boj. Vybraná dvojice, která se letos radovala, že bude přes léto působit kolem Nového Ålesundu, se znala už z dřívějších. Sami dokonce žádali o to, aby mohli pracovat spolu. Pocházeli ze stejné vesnice ze severu norské oblasti Østerdalen. Tady však jejich podoba končila. Thorbjørn Storlien byl vyšší postavy, měl snědou pleť, tmavé oči a puslu neustále od ucha k uchu. Byl naprosto okouzlující. Žádná žena mu nemohla odolat.

„A je úplně jedno, jestli je tý ženský čtrnáct, nebo devadesát,“ hodnotil často se závistí v hlase jeho kamarád z dětství Knut Fjeld. Také však věděl o Thorbjørnovi věci, o kterých nikdo jiný neměl tušení. Byly noci, kdy by Thorbjørn ochotně vyměnil svou přitažlivost za několik hodin ničím nerušeného spánku. Kamarády mimo jiné na život a na smrt spojovala nepříjemná příhoda z dětství, na niž mezi nimi přišla řeč jen zřídkakdy.

Dvojice spolupracovníků bydlela ve zrenovovaném starém domku pocházejícím z doby, kdy se v dolech ještě těžilo uhlí. Ze dvou pokojů si každý udělal svou ložnici a největší pokoj jim sloužil jako místní pobočka hejtmantství a zároveň jako obývací. Právě teď se v něm povalovalo všelijaké nářadí a náčiní do terénu, kombinézy, neopreny a potápěcí přístroj (Thorbjørnův), proviant, stan, spacáky, karimatky a další věci, které potřebovali, aby v severní neobydlené části Špicberk dokázali přežít i několik týdnů.

Když onoho pozdního večera u nich doma náhle zazvonil telefon, domnívali se, že je chce někdo zase pozvat na jeden z mnoha večírků, které se během léta konají v Novém Ålesundu bezmála každý den. Po krátké poradě se domluvili, že nikam nepůjdou, protože je zítra čeká cesta na sever. Když však Knut zvedl sluchátko, ozval se z něj policista ve službách hejtmana, který měl v Longyearbyenu právě službu.

Když hovor skončil, udělal Knut přesně to, na čem se s policistou dohodli. Nejprve seznámil Thorbjørna s případem, o němž se před chvílí dozvěděl. Potom se vydali za ředitelem Kings Bay, aby ho zastihli dřív, než se uloží k spánku. Přestože mu neměli příliš co říct, seděla trojice dlouho do noci a probírala případ ze všech stran.

„Já tomu nějak pořád nemůžu uvěřit. Vražda? Neta-

hají nás turisti na lodi jenom za nos?“ Ředitel Kings Bay odešel do kuchyňky pro tři plechovky s Coca-Colou. Poté se opět posadil a prohrábl si vlasy.

Knut zavrtěl hlavou. „Netahají. Tím jsme si jistí. Jeden pasažér je policajt z Anglie. Myslím si, že s ním ještě nikdo z hejtmanství nemluvil, ale v každém případě mluvili s kapitánem.“

„Ale proč by někdo něco tak hrozného udělal? Proč by schoval něčí hlavu do hrobu? Panebože, co když je to někdo odsud? Z Nového Ålesundu? Ne, to není možný. Bydlí nás tu jen pár. Nikdo z vědců to být nemůže, protože ti by hned hlásili, že jim někdo chybí.“ Vstal a začal přecházet tam a zpátky. „Kdy jste říkali, že se to stalo? Měl uříznutou hlavu, jo? Co když to bylo třeba včera večer? Musím nejprve zjistit, jestli jsou všichni v pořádku. Počkejte chvíli.“ Posadil se k psacímu stolečku z bělené borovice a zvedl telefonní sluchátko.

Knut s Thorbjørnem seděli beze slova na rohové sedačce a poslouchali, jak ředitel Kings Bay obvolává všechny obyvatele Nového Ålesundu. Pokud se někdo nad pozdním a trochu zvláštním dotazem, jestli jsou všichni doma, pozastavil, vysvětlení se nedočkal.

„Hele, Magne. Jsou všichni z kartografického a geodetického ústavu Statens Kartverk v pořádku? Jo. Souhlas. Jasně. Až toho budu vědět víc, zavolám. Určitě, dobrou.“

Poslední rozhovor byl u konce. V Novém Ålesundu nikdo nikoho nepohřešoval. Celé to bylo poněkud ne skutečné.

Tom Andreassen se šeredně spletl, když si myslel, že se o tom tisk nedozví. Redaktor místních *Špicberských listů* už o nálezu hlavy na Fuglehukenu dávno věděl. Informace získával od důvěryhodného zdroje napojeného na hejtmanství. Cítil se dotčen, když někdo naznačoval,

že *Špicberské listy* – protože vycházejí pouze jednou týdně – nejsou srovnatelné s ostatními novinami.

Mnozí ředitelé a norští poslanci, kteří navštívili Long-yearbyen, zpětně litovali, že význam špicberského týdeníku podcenili. Když s někým z tohoto maličkého plátku – jehož formát navíc připomínal důležité a seriózní noviny – mluvili, nechali se ukolébat pocitem bezpečí. Byla to taková úleva, pustit si pro jednu pusu na špacír. Většina návštěvníků, kteří přiletěli na Špicberky, na sebe všechno vyklopila, jako by se nechumelilo. A pak se hrozně divili, když si o sobě přečetli v norských novinách, které je doslovně citovaly, a jim nezbývalo nic jiného než se trapně vymlouvat.

Redaktor Per Opedal miloval, když si mohl přečíst články ze *Špicberských listů* na titulních stránkách norských bulvárních novin. Sám je novinkami ze Špicberk často a rád zahlcoval, nikdy však dřív, než samotný případ šel do tisku v jeho domovských novinách. Věděl, že nyní půjde o každou minutu. Naštěstí mělo být další číslo *Špicberských listů* vydáno až za dva dny, takže měl dost času, aby důvěryhodnost neuvěřitelné zprávy, která se k němu dostala, dostatečně prověřil. Prý na ostrově Forlandet našli mrtvolu muže. A s největší pravděpodobností byl zavražděn.

Anonymní informátor si za odměnu přál litr koňaku nejlepší značky. Samozřejmě nechtěl, aby bylo jeho jméno v novinách uvedeno. To by pak byl konec jeho pravidelným návštěvám letištní věže, kde sídlila centrála Špicberské radiostanice a kde se to vždy hemžilo zajímavými klepy.

Redaktor Opedal se musel rychle rozhodnout, jestli do novin v Norsku zavolá hned, nebo ještě chvíli počká. Zpráva byla tak senzační, až vzbuzovala pochybnosti. Novináři by ji museli nejdřív ověřit u místních

zdrojů. Těch však nebylo mnoho. Hejtman a Špicberská radiostanice by zaručeně neřekli ani slovo. Navíc by se redaktoři na Špicberky dostali nejdříve zítra odpoledne, protože mezi Tromsø a Longyearbyenem létal pouze jeden spoj denně. Přemýšlel, kdy tak nejdříve by mohl oslovit bulvární plátky. Věděl však, že jako první musí ověřit pravdivost informace, aby ze sebe náhodou neudělal hlupáka.

Vražda na Špicberkách – fantastické! pomyslel si sám pro sebe a zajímalo ho, kdo tím mrtvým je. Sám o žádném pohřešovaném nevěděl. Ale hejtman prý zmizel. Přece by však někdo nemohl...? Ne, to už by bylo příliš i na redaktora Opedala.

Hejtman Hans Berg byl nedaleko Longyearbyenu. Přestože počasí nebylo zrovna příznivé, vyšel si na večerní procházku, jen aby nezůstal doma v obývacím pokoji. Bydlel sám a občas se v neosobním služebním bytě cítil uzavřeně a osaměle. Byl ženatý a měl dvě dospělé děti. Jeho žena působila jako politička v norské oblasti Asker, a proto se nemohla usadit natrvalo na Špicberkách. Příležitostně ho navštěvovala. Byla útlé postavy, menšího vzrůstu a o svém muži mluvila vždy s respektem. Nicméně manželství stavěli spíše na společném prospěchu než na radosti a lásce. Nejednou si hejtman musel přiznat, že se ve skutečnosti své manželky bojí – ta její mlčenlivost a přísné oči. S dětmi nebyl v kontaktu už delší dobu, dospěly a žily si svůj život.

Po večerech si četl nebo měl povinnosti jako hostitel prominentních návštěvníků. Sem tam se však také mohl vzdálit a utéct před všemi oficialitami. Byl toho názoru, že Longyearbyen je malá a uzavřená společnost. A kvůli své hejtmanské pozici se cítil jaksi mimo veškerý denní život ve městě. Připadal si, jako by ho někdo pořád po-

zoroval. O tolika věcech nesměl s nikým mluvit a tolik si toho musel odepřít. Mimo jiné by také rád věděl, jestli se mu lidé za zády vysmívají.

Dnes večer se hejtman rozhodl, že se projde podél západní strany údolí, které rozdělovalo Longyearbyen na dvě části. Vyšel na kopec. Z dřívějších dob, kdy se ještě těžilo uhlí, tam zůstalo pár prostorných a opuštěných budov. V mlze z nich teď byly vidět jen tmavé čtvercové siluety. Sníh byl na ústupu, kolem silnice se místo metrových závějí krčilo jen pár šedých fleků. Přesto to klouzalo víc, než se domníval. Za jedním z opuštěných domů vylezl na hromadu šterku pokrytou tvrdou sněhovou krustou. Náhle mu však podklouzly nohy, natáhl se jak široký, tak dlouhý a bezmocně se kutálel ze svahu.

Když zkusil vstát, projela mu kotníkem tak ostrá bolest, až téměř omdlel. Posadil se a doufal, že si nic nezlomil. To by byl ale trapas. Kulhavým krokem se opatrně sunul po strmém svahu směrem k nejbližším obydlím. Každý krok ho bolel a neuměl si představit, že by mu těch pár metrů mohlo trvat takovou dobu.

Teprve po jedenácté večer se hejtman Berg konečně došoural k longyearbyenské tradiční restauraci Dům. Byla mu taková zima, až drkotal zuby. Přesto postával venku a nakukoval velkými okny do osvětlené místnosti. Zprvu si říkal, že půjde dovnitř a půjčí si telefon, aby si mohl zavolat taxík. Mobil si totiž opět zapomněl na hejtmanství. Opravdu k vzteku. Váhal. Uvnitř se zjevně něco slavilo. U schodů v hale, kde se pořádaly večerní recepcy, postávali ve skupinkách muži v kvádrech a pěkně ustrojené dámy a v ruce drželi sklenky vína. Hejtman Berg slyšel, jak k němu i přes dveře proniká slabou ozvěnou smích a šum hlasů.

Přemýšlel, jestli opravdu má jít v tomhle stavu dovnitř. Znechuceně se ušklíbl. Pokud tam vkročí a požá-

dá je o pomoc, je jasné, že se mu zítra celé město bude smát. Klepy obyvatel Longyearbyenu byly nemilosrdné. Usedlíci měli takový smysl pro humor, kterému dosud nepřišel na chuť. Ne, od nikoho žádnou pomoc nechce. Raději se i přes příšernou bolest potáhne pomalu městem a bude doufat, že nikoho nepotká.

Když se konečně doplazil ke schodům svého bytu a vešel do teplého obývacího pokoje, oči se mu úlevou zalily slzami. Zjistil, že má na záznamníku několik zanechaných zpráv, a než se svalil na pohovku a únavou a bolestí téměř omdlel, stihl si ještě pomyslet, že je to divné.

Během noci si vzal léky na utišení bolesti a pomalými a strnulými pohyby se přesunul do ložnice. Přemítal nad telefonními vzkazy, ale než zjistil, proč ho všichni tak horlivě shánějí, opět upadl do hlubokého spánku. Proto také vůbec netušil, že během doby, kdy byl mimo okolní svět a s nikým nebyl v kontaktu, vyvstala domněnka, že ho někdo na severním cípu Forlandetu zavraždil.

Policista Tom Andreassen nespal celou noc. Už před šestou hodinou zavolal opět Knutu Fjeldovi do Nového Ålesundu. Vyhlídková loď doplula do přístavu v brzkých ranních hodinách. Kapitán však nechtěl pasažéry budit, protože toho moc nenaspali. Také se snažil spojit s majiteli lodi, ale zatím neúspěšně. Zřejmě z toho důvodu, že bylo tak časně zrána. A pak se opět pokoušel zastihnout hejtmana. Určitě už podesáté. Skoro se lekl, když někdo konečně zvedl sluchátko.

„Berg.“

„Á, dobrý den. Promiňte, že vás takhle po ránu ruším. U telefonu Tom Andreassen, vrchní policista. Celou noc se vás snažíme sehnat.“ Dával si pozor, aby jeho hlas nezněl vyčítavě. „Včera kolem jedenácté večer při-

šla zpráva z lodi *Lední medvěd*, no, víte, z té vyhlídkové lodi, jak ji vlastní bratři Olsenovi z Tromsø. Jsou na své první letní plavbě a plují na sever kolem západního pobřeží. Možná že si pamatujete jejich průvodkyni? Několikrát byla na hejtmanství, abychom jí pomohli se všemi předpisy a pravidly o ochraně prostředí. Žádala o povolení, aby mohli popřípadě přistát u některých pamětihodností.“

Hejtman ještě napůl spal, a navíc se k životu opět probudila bolest kotníku, který natekl do dvojnásobné velikosti. „Takže mi voláte, protože *Lední medvěd* porušil některý z předpisů o ochraně životního prostředí? Nemohlo tohle počkat, až přijdu do kanceláře?“

„Ne, ne, samozřejmě že nevolám kvůli tomu,“ popspíšil si s odpovědí policista. „Přestože určitě předpisy porušili. Ale důvodem, proč volám tak brzo, je, že naši mrtvolu muže. Na Fuglehukenu.“

Na opačném konci se rozhostilo ticho.

„Mrtvolu? Kterou kulturní památku zničili?“ zeptal se hejtman po dlouhé pauze.

„No, chodili po hrobech Holanďanů. A když...“

„Zničili nějaký hrob? Vždyť je tam přece vstup zakázán.“

Policista ve službě nevěřil vlastním uším. Copak Berg neslyšel, co mu před chvílí řekl? „Ale oni v tom hrobě našli mrtvolu. Teda, vlastně to nebyla tak úplně celá mrtvola... Co budeme dělat?“

Policista nevěděl, co by řekl víc. Opět nastalo ticho.

„Haló?“

Nakonec hejtman odpověděl: „Už jedu. Můžete jen, prosím vás, zavolat do nemocnice a požádat je, aby někdo přijel sem ke mně a obvázal mi kotník? Včera jsem spadl a zvrtil si ho.“

O hodinu později přišel hejtman do kanceláře. Měl

na sobě uniformu a kalhoty, které mu zakrývaly obvázaný kotník. Berg šel tak strnule, že si jeho kulhání téměř nikdo nevšiml. Ovšem zřetelná vráska táhnoucí se od nosu ke koutku úst prozrazovala, jak velkou bolest přemáhá. Nehodlal však o ní s nikým mluvit.

5. KAPITOLA

Nový Ålesund

Kolem páté hodiny ranní, několik hodin poté, co turisté našli na Fuglehukenu lidskou hlavu, doplul konečně *Lední medvěd* do fjordu Kongsfjorden. Když uvazovali v přístavu v Novém Ålesundu lana, nebylo na přední palubě ani živáčka, protože všichni tvrdě spali v kajutách. Přišli tak o překrásný výhled na důlní městečko a okolní hory a ledovce. Z vnitřní části Kongsfjordenu pomalu ustupovala mlha a přímo před lodí vykukovala skvrnka blankytně modré oblohy. V přístavu nebyla ani noha, a tak musel námořník sám vyběhnout na molo a uvázat lano kolem drsných železných patníků.

„Tak,“ řekl první lodní důstojník, když se námořník vrátil do kormidelny. „Půjdu se teď na chvíli natáhnout, tak to tady pohlídej a...“ Zbytek věty zanikl v zívnutí a první lodní důstojník zmizel na schodech do kajuty.

Námořník ztišil radiovysílač a pohodlně se posadil na kapitánskou židli. Vybledlou čepici si narazil na oči a do několika minut spal. Když se Špicberské radio-stanici po několika neúspěšných voláních na nouzové frekvenci a po kolečku dalších telefonátů konečně podařilo spojit s Novým Ålesundem, nad celým městem

už se opět rozprostřela mlha. Let helikoptérou tak nepřicházel v úvahu.

Většina turistů, kteří se do Nového Ålesundu dostali po moři, byla přesvědčena o tom, že se před nimi rozkládá nejkrásnější město celých Špicberk. Bohužel jejich dojem trochu kazily domy na kopci nad přístavem. Betonová výstavba pocházela z 50. let, kdy zde bujela mocná industriální architektura. Později se však ukázalo, že jsou budovy předimenzované. Proč je tedy nestrhnou, když je nikdo nevyužívá? divili se turisté.

Jedenáctipatrový betonový kolos staré čističky měl tak pevné zdi, že odborníci silně nedoporučovali, aby se kdokoli pokoušel budovu strhnout nebo vyhodit do povětří. Nyní z ní zůstala jen dutá skořápka, ve které po odstěhování všech strojů nebylo zhora nic. Z patra do patra vedlo úzké schodiště bez zábradlí a jiných bezpečnostních prvků. Budova stála na starém hřbitově Holanďanů a i ti, kdo na duchy z hrobů nevěřili, si museli ve skrytu duše přiznat, že je to dost ponuré místo. Zřídka kdy sem člověk zavítal, aniž by musel.

Daleko za horskými masivy se nacházela vesnička s nízkými dřevěnými domky, založená ve 20. letech. Ve stejnou dobu vybudovali i důlní město. Štěrkové cesty lemovaly červeně a okrově natřené domečky, které plnily stránky všech průvodců a brožur o Novém Ålesundu. Právě v těchto domcích sídlily výzkumné stanice, kde žili a pracovali vědci z celého světa.

Knut Fjeld toho tu noc moc nenaspal. Celou dobu přemítal nad nalezenou lidskou hlavou. Když kolem šesté hodiny ráno opět volal policista z Longyearbyenu, Knutovi se na chvíli ulevilo. Thorbjørn také nespál. Nebyl ani ve své ložnici. Vyplízl se ven a procházel se starou zástavbou z dob uhelných dolů.

Knut vyhlédl z okna a povzdechl si. Mezi domy se

stále povalovala vlhká a šedivá mlha. Zamířil do kuchyně a uvařil si pořádný hrnek kávy. Thorbjørn se patrně za chvíli vrátí. Knut se posadil ke kuchyňskému stolu a zapálil si cigaretu, kterou držel mezi šluky daleko od obličejce, jako by se snažil kouři vyhnout. Knutovo kouření bylo jednou z mála věcí, kvůli které se s Thorbjørnem hádali. Když však Thorbjørn nebyl v chatě, mohl si Knut kouřit, jak se mu zachtělo.

Navzdory tomu, že bylo tak časně, měl na sobě tmavě modrou sportovní košili, která na něm vypadala poněkud slavnostně. „Tak co, kámo?“ zeptal se, když uslyšel Thorbjørna, jak opatrně otevírá venkovní dveře.

Ve dveřích se objevila Thorbjørnova hlava. „Ty už jsi vzhůru? Spal jsi vůbec? Máš ještě nějaký kafe?“

„Přemýšlím nad tím, že jsme možná přece jen měli něco udělat. *Lední medvěd* doplul do přístavu už před několika hodinama. Tom Andreassen právě volal. Nedokázal se s nima spojit vysílačkou. Měli bychom tam zajít a promluvit si s kapitánem.“

„To říkal Andreassen?“ Thorbjørn se skláněl nad malou ledničkou a na kuchyňský stůl rovnal margarín, sýr, skopový salám a sklenici zavařeniny.

„Ne, tohle ne, ale na hejtmanství jsou jako na trní. Andreassen říkal, že asi zavolají kriminálce.“

„Můžeme se na ně zajít podívat, proč ne, ale nejdřív se trochu najíme.“ Thorbjørn se natáhl k oknu za kuchyňským stolem a snažil se ho otevřít. „Ty už jsi tady zase kouřil, že jo?“

Knut neodpovídal. Stále se mu hlavou honily myšlenky o vraždě. Co vlastně místo činu? Neměli bychom nejdřív zajet tam? Když si vezmeme motorový člun, tak jsme tam do hodiny. Knut se domníval, že úmrtí byla nešťastná náhoda, zbytek těla musí být někde na Fuglehuken. Nedokázal si představit, že by na Špicberkách

někoho zavraždili. To se zkrátka a dobře na souostroví nemohlo stát.

Když dvojice policistů mířila k vyhlídkové lodi, měli na sobě černé bundy se žlutými pruhy na ramenou a se znakem hejtmana.

„Všude je takový ticho. Jako by tu loď všichni opustili, vid?“

„Pochybuj, že by šli někam ven. Ještě spí.“

Lezli nahoru po žebříku, který byl přehozený přes palubu. Kovové tyčky lomozily o zábradlí. Když se vyškrábali na loď, všude bylo liduprázdno. Neviděli ani nikoho z posádky, ani žádného pasažéra. Policisté zamířili ke dveřím, které kovová zarážka držela otevřené dokořán, a pokračovali do kormidelny, kde v kapitánské židli našli pochrupujícího námořníka.

„Aspoň někdo tady je,“ šeptl Knut. „Pojď, skočíme se podívat do jídelny.“

I jídelna však zela prázdnotou. Thorbjørn pokrčil rameny. Otočili se a chystali se vrátit na přední palubu, když vtom vyšel ze své kajuty kapitán. Mžoural očima, vlasy měl přeleželé a trčely mu na všechny strany. „Do prčic,“ zaklel. „Asi jsem si trochu přispal. Ostatní jsou už určitě v Kings Bay, protože tady byl ředitel a pozval je k sobě na snídani.“

Budova jídelny Kings Bay byla stejně jako betonové bloky u přístavu postavena v 50. letech, a tak se i na ní podepsala tehdejší obliba šedivých, masivních konstrukcí. Stavba opravdu nebyla hezká, ale na druhou stranu vědci, kteří v Novém Ålesundu působili několik let, byli za ošuntělou fasádu a zastaralé vybavení vděční. V přízemí se vedle velké šatny s řadou toalet nacházely dvě obrovské chladicí místnosti a sklad, kde se uchovávaly přes zimu zásoby. V dobách těžby tohle všechno sloužilo třem stovkám zaměstnanců. Když se šlo nahoru

po schodech do prvního patra, ocitl se člověk v jídelně. Z jedné strany sousedila se salónem a z druhé s prostornou kuchyní, ve které stál jeden sporák vedle druhého. V době, kdy uhelné doly v Novém Ålesundu byly ještě v provozu, se na nich dennodenně vařilo.

Lodní kuchař po příchodu zamířil přímo do jídelny. Posadil se ke stolečku z lehkého materiálu, který při sebemenším pohybu zarachotil. Opřel se o igelitový ubrus a ze sypaného tabáku si začal balit cigaretu. „Fakt paráda. Co víc si přát. Myslel jsem si, že pojedeme na sever, a zatím zase trčím v Novém Ålesundu. Ani ne po jednom dni. A ještě ke všemu nikdo netuší, na jak dlouho se tady zaseknem.“

Místní kuchař něco zamumlal a dál smažil vajíčka, která servíroval na velký tác.

„Kdo by tady na Špicberkách asi vraždil, hm? K čemu by mu to jako bylo?“ Zatímco lodní kuchař pokuroval, měl zavřené oči a nahlas přemýšlel. „Stejně jsem slyšel, že všichni z Nového Ålesundu i z Longyearbyenu jsou v pořádku.“

Druhý kuchař i nadále mlčel.

„Mohl klidně připlout lodí. Třeba s rybáři? Ať mi nikdo netvrdí, že letištní věž má pod palcem všechny zahraniční bárky, který proplouvají kolem ostrovů. V každém případě určitě ne v zimě.“ Vstal a típl cigaretu do podšálku od kávy, který mu posloužil jako popelník. „Prokristapána, víš ty co? Promluvíme si s tím inspektorem z Anglie.“

Kuchař nepřítomně přikývl a dál se soustředil na smažená vajíčka. Ctil prastaré pravidlo většiny kuchařů v Novém Ålesundu, a to znělo, aby se nemíchal do věcí, které se ho bezprostředně netýkají.

Lodní kuchař Johansen nemusel chodit za inspektorem daleko, protože Sebastian Rose seděl společně se

svou ženou a policistou Fjeldem v jídelně. Ostatní pasažéři z výletní lodi již také dorazili a pobledli a s vážnými výrazy v obličejích se po skupinkách rozdělili k dalším stolům.

Když si lodní kuchař přisunul židli a posadil se ke stolu, kde seděli manželé Roseovi s policistou, Knut Fjeld sice na okamžik vzhlédl, ale pokračoval v debatě, která se odehrávala v angličtině.

„... takže tak nějak to je. Na hejtmanství se domnívají, že to byla nehoda. Nikdo si nedovede představit, že by na Špicberkách došlo k vraždě.“

Emma Roseová se podívala na manžela. Kulatý růžolící obličej se ještě ani jednou neusmál. Odstrčila talíř se smaženými vajíčky a slaninou. „Můj muž se domnívá, že podle místa nálezu té hlavy se jedná o zločin. Že ano, Sebastiane?“

Sebastian Rose manželce pohled oplatil. Pomyslel si, že to ona přece mluvila o úzkostlivé náladě poté, co je probudili a oznámili jim, že se nasnídají v jídelně v Novém Ålesundu. Škádli ji, že na ni dolehlo špatné počasí a že se nálada zlepší, jen co se vlhká a chladná mlha zahalující staré budovy rozplyne. Na druhou stranu si však musel přiznat, že má manželka pravdu. Nechápal, jak na to Emma z toho mála, co jí řekl, mohla přijít, ale zkrátka to věděla.

Otočil se a setkal se s pohledem mladého policisty ve službách hejtmana. „Něco mi na tom místě, kde se našla hlava, neseď. Nemůžu si ale vzpomenout, co to je. Snažil jsem se promluvit s Adou Hemmingovou – s tou mladou, jak našla hlavu. Ale bylo by ode mě neomalené, kdybych tu chudinku nutil, aby se rozpomněla na další detaily, když vytahovala z hrobu tu lidskou hlavu.“

Inspektor Rose položil na stůl stoh popsaných papírů. „Tady jsou předběžné poznámky, kde byli včera ve-

čer všichni pasažéři, co dělali, co viděli, čeho si všimli. Obávám se však, že to není až tak zajímavé.“

Knut sebral papíry ze stolu a s díky přikývl. „V jednom ze starších srubů máme jakousi kancelář, tak jestli vám to nevadí, vezmu si poznámky tam. Taky tam máme fax, ale těžko říct, jestli vůbec funguje. Telefonní spojení z Nového Ålesundu do Longyearbyenu vede přes horský průsmyk u ledovce Kongsbreen, a tak někdy radiové spojení funguje, někdy zase ne. Taky záleží na tom, jak moc jsou nabité baterie.“

Sklopil hlavu a zabral se do papírů, a zatímco si v nich četl, rovnal si kovové obroučky brýlí. Ostatní přisedící ho mlčky pozorovali. „Je možné, aby se hlava vykutálela z hrobu jen tak?“ zeptal se po chvíli. „A co ten poklop? Nemohl ho někdo omylem zničit ještě předtím, než tam přišli ti výletníci?“

„Lorelei Hemmingová trvá na tom, že rozhodně ne,“ odpověděla Emma Roseová. „Nevím, co všechno řekla tobě, Sebastianě, ale včera v noci jsme o tom spolu mluvily. A byla si jistá, že víko bylo jen trochu nakřivo a navrchu lehce nalomené. Byla úplně pohlcená tou lebkou, která prý ležela v rohu. Všimla si jí prasklinou v poklopu. Říkala, že se určitě nespletla. Teprve když na víko šlápla a pak na něj upadla, rozbilo se natolik, že bylo do rakve vidět víc. Ale to zase ležela na zádech a pokoušela se vstát, takže neměla čas rozhlížet se kolem.“

„Skoro to samé vyprávěla i mně,“ potvrdil inspektor Rose. „Takže jediná, kdo si mohla hrob prohlédnout, než jsme dorazili na místo, byla Ada Hemmingová. Ale jak už jsem říkal, není zrovna spolehlivý svědek. Například vypověděla, že hlava ležela v opačném rohu rakve, než tvrdila její matka.“

„Ze zápisů vyplývá, že se všichni nejvíc zajímali o to, co se stalo Adě Hemmingové,“ poznamenal Knut Fjeld

a dál listoval poznámkami. „Ten fotograf z *Evening Standard* prý něco z toho nafotil. Bylo by dobré fotky vyvolat, třeba nám budou k užitku.“

Lodní kuchař Johansen dosud neřekl ani slovo, ale právě teď se domníval, že přišla vhodná chvíle, aby jim oznámil svoji teorii, že mrtvý muž mohl připlout na palubě zaoceánské lodi. Sebastian Rose se na něj sice přívětivě usmál, ale zavrtěl odmítavě hlavou.

„Předpokládejme, že zločinec nebo pachatel chtěl, aby se nikdo o vraždě nedozvěděl, a tak hlavu ukryl do jednoho z hrobů. V tom případě však musel hroby dobře znát, minimálně musel vědět, kde leží. A obávám se, že někdo z ciziny bude těžko něco vědět o starých hřbitovech na Špicberkách. Nesmíme zapomínat na to, že přestože je konec června, na některých místech a hlavně na vrcholcích hor stále leží sníh. A to, že hlavu nikdo nenastrčil do rakve během posledních dnů, беру jako samozřejmost. Nějakou dobu už tam jistojistě ležela. Odhaduju z toho, když jsem tu hlavu viděl... No, samozřejmě si nejsem úplně jistý, ale kdybych mohl hádat, tak bych řekl, že tam leží několik měsíců.“ Inspektor Rose se rozhlédl po jídelně. Naštěstí je nikdo jiný neposlouchal.

„Byl jsem tam někdy v březnu,“ řekl náhle lodní kuchař a zamyšleně vzhlédl. „Občas si takhle vyjedu na delší projížďku na skútru, potřebuju být taky chvíli sám. Nedokážete si představit, jaký to je žít se v Novém Ålesundu jako lodní kuchař. Je to celkem náročná práce, protože musíte být pořád všem po ruce. No nic, to je fuk. Chtěl jsem říct to, že jsem jel přes Fuglehuken.“

Knut Fjeld se na Paala Johansena pozorně zadíval, jako by ho zaregistroval teprve nyní.

„Nic nenasvědčuje tomu, že se vražda stala v březnu.“

Musíme počkat, až co nám řekne pitva. Ale pro pořádek, když jste tou oblastí projížděl, všiml jste si něčeho neobvyklého? Byl jste až u hřbitova?“

„Ne, až tam ne,“ přiznal lodní kuchař.

„A co jste tam teda dělal?“ zeptala se Emma Roseová, která si lžičkou míchala čaj a současně kuchaře pozorovala. „Jel jste na horskou chatu?“

„Ne, ta je zavřená. Kvůli vysílači. No, nejdřív jsem jel do Novýho Londýna na protější straně Kongsfjordenu. Ve 20. letech se na tom místě pokusili těžit mramor a po Anglánech tam zůstalo pár domků. Některý přemístili do Novýho Ålesundu, ale asi tři tam nechali. Mimocho-dem hejtman jeden využívá, když se vyskytuje někde poblíž.“

Podíval se na Knuta Fjelda. „Chtěl jsem přejet přes vrchol hory a sjet k další chatě, tý, co je v Krossfjorden, jmenuje se Camp Zoe. Ale pár dnů předtím začalo hustě sněžit a cesta pro skútry byla zapadaná. Tak jsem musel jet na ledovec Fjortende Julibreen, k jiný chatě, kterou vlastní nynější hejtman. Jeho dědečka, Rafaela Berga, znal na Špicberkách před šedesáti sedmdesáti lety úplně každý. Lovil zvířata, na který si nikdo netroufl. To by ani člověk nevěřil, když vidí jeho vnouče, co? Podle toho, co se traduje v Longyearbyenu, hejtman spíš připomíná přepracovanýho účetního než vnuka slavnýho lovce.“

Vytáhl nedopalek cigarety, a aniž ho zapálil, strčil si ho do úst. „Na zpáteční cestě jsem to chtěl vzít přes výběžek Sarstangen, ale tak daleko jsem se nedostal. Stojil jsem to a jel kolem Fuglehukenu. Nikoho jsem tam ale neviděl. I přesto, že v březnu všichni většinou opráší skútry a vyjedou si na výlet, kdy to jen jde.“

„Fajn, aspoň víme, že jste tam v březnu byl,“ dodala Emma Roseová s úsměvem.

Paal Johansen se rozesmál. „Já jsem žádnou mrtvolu na Fuglehukenu neukryl. Kdybych někoho zabil, nastrkal bych ho do mlýnku na maso a servíroval v Novém Ålesundu jako místní pochoutku.“

„Nezapomínejme, že tady jde o policejní vyšetřování,“ řekl značně rozhořčený Knut Fjeld. Vstal a shrábl ze stolu poznámky. Lehce kývl na policejního inspektora Roseho. „Půjdete se mnou do hejtmanské chaty? Můžeme odtamtud zavolat do kanceláře v Longyearbyenu.“

Dvojice mužů se vzdálila z jídelny.

Emma Roseová se usmála a poplácala lodního kuchaře po rameni. „No teda,“ řekla. „Neměl byste si tak zahrávat s tím mladým policistou. Bere svoji práci nesmírně vážně. Stejně jako můj manžel. Myslí si, že k vraždě došlo tady v Novém Ålesundu nebo někde v okolí. A v tom případě to musel být někdo z vás, nemám pravdu?“

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.